

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KISA KLASİKLER / 45

JACK LONDON

Güneşin Oğlu

ÇEVİRİ: FATİH YİĞİTLER

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

♥ can
klasik

Can Klasik

Güneşin Oğlu, Jack London

İngilizce aslından çeviren: Fatih Yiğitler

A Son of The Sun

İlk baskı: Macmillan, 1911

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Eylül 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Didem Dağbağlı

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5264-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

JACK LONDON

GÜNEŞİN OĞLU

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren

Fatih Yiğitler

Jack London'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

***Âdemden Önce*, 1981**

***Denizin Çağrısı*, 1982**

***Vahşetin Çağrısı*, 2007**

***Beyaz Diş*, 2011**

***Katıksız Sevgi*, 2011**

***Demir Ökçe*, 2012**

***Martin Eden*, 2014**

***Suikast Bürosu*, 2015**

***Meksikalı*, 2016**

***Güney Denizi Hikâyeleri*, 2020**

***Kızıl Veba*, 2020**

JACK LONDON, 1876'da San Francisco'da doğdu. Kendi kendini eğit-
ti ve 1897'de Klondike bölgesinde altın arayanlara katıldı. Klondike'tan
döndükten sonra, şansını bir kez de yazarlıkta denemeye karar verdi.
Otobiyografik romanı *Martin Eden*'da yansıttığı gibi, yazar olabilmek
için olağanüstü bir çaba harcadı. İlk kitabı *Kurt Kanı* geniş bir okur
kitlesine ulaştı. On yedi yıl içinde *Vahşetin Çağırısı*, *Beyaz Diş*, *Deniz*
Kurdu, *Demir Ökçe* gibi yapıtlarının sayısı elliyi buldu ve ABD'nin en çok
kazanan yazarı oldu. Jack London, 1916'da California'da öldü.

FATİH YİĞİTLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde İngilizce Öğ-
retmenliği okudu. İtalya'nın Pordenone kentinde bir lisede dil asistanı
olarak çalıştı. Öyküleri *Öykü Gazetesi* ve *Sözcükler* dergisinde yayım-
landı. Türkiye'de üç yıl öğretmenlik yaptıktan sonra yerleştiği
Polonya'da İngilizce ve Türkçe öğretmenliği yapıyor.

İÇİNDEKİLER

Güneşin Oğlu	11
Güneşin Tüyleri.....	35

GÜNEŞİN OĞLU

I

Willi-Waw kıyı resifi ve dış resif arasındaki geçitte demirlemişti. Kıyıya vuran tembel bir dalganın hafif mırıltıları geliyordu dış resiften, ama ezilmiş mercanlardan oluşan beyaz kumsalının en fazla yüz metre açığındaki kuytu su şeridi cam gibi pürüzsüzdü. Geçit dardı ve *Willi-Waw* geçidin en sığ yerine demir atmıştı, yine de zinciri otuz metre derine uzanıyordu. Zincirin suyun dibindeki canlı mercan tabakasının üzerinde izlediği yol suyun üzerinden görülebiliyordu. Paslı, gevşek zincir okyanusun tabanında devasa bir yılan gibi dolanıyor ve sonunda hareketsiz duran demirin ucuna ulaşıyordu. Boz renkli, benekli, iri kaya morinaları ihtiyatla mercanın ötesinde berisinde oynaşıyordu. Bir de acayip şekillere ve renklere sahip başka balıklar vardı. Büyük bir köpekbalığı akıntının etkisiyle yanlarından hantalca geçerek, kaya morinalarının pek sevdikleri yuvalarına sıvışmalarına yol açtığında bile bu acayip balıklar kayıtsızca salınmaya devam ediyorlardı.

Bir düzine siyah, güvertenin ön kısmında hantal hareketlerle, tik ağacından korkulukları temizlemeye çalışıyordu. Bu işte maymunlar gibi acemiydiler. Doğrusu

fazlasıyla irikıyımlardı, tarihöncesi zamanlardaki maymunlara benziyorlardı. Gözlerinde maymunların mız-mız hüznü vardı, yüzleri maymunlardan daha orantısız ve vücutları onlardan daha çıplaktı çünkü ne tüyleri vardı ne de kıyafetleri. Ama öyle süslüydüler ki en fiyakalı maymun bile onların yanında sıradan kalırdı. Kulaklarındaki deliklerde kısa kil pipolar, kaplumbağa kabuğundan halkalar, kocaman ahşap takozlar, paslı demir çiviler ve boş tüfek fişekleri taşıyorlardı. Kulaklarındaki en ufak delik bir Winchester tüfeğinin namlusunun çapı kadardı; en büyük deliklerin çapı santimetrelerce genişlikteydi ve bütün kulaklarda ortalama üç ila altı delik oluyordu. Burunlarına cilalı kemikten veya taşlaşmış kabuktan çiviler ve çuvaldızlar batırmışlardı. Birinin göğsünde beyaz bir kapı tokmağı asılıydı, bir diğeri ise göğsüne porselen fincan kulbu asmıştı, başka birinin göğsünden bir çalar saatin pirinç çarkı sarkıyordu. Tuhaf, tiz seslerle çene çalıyorlar ve hep beraber bir beyaz denizcinin tek başına yapacağı işi bile yapamıyorlardı.

Yelkenlinin kış tarafında, bir tentenin altında iki beyaz adam vardı. İkisi de üç kuruşluk fanilalar giymiş ve bellerine birer kuşak dolamıştı. Kuşaklarının üstünde birer revolver ve tütün kesesi duruyordu. Derilerinde sayısız ter damlacıkları görünüyordu. Damlalar yer yer bir araya gelip minik dereler gibi ısınmış güvertenin üzerine akıyor ve akar akmaz buhara dönüşüyordu. Sıska, kara gözlü adam alnında biriken terleri sildi ve bezgin bir küfür eşliğinde yere savurdu. Yorgun argın ve umutsuzca, dış resifin üzerinden önce deniz tarafına, sonra da sahil boyunca uzanan palmyelerin tepelerine uzun uzun baktı.

"Saat daha sekiz, ama sabahın bu vaktinde cehennem bile bu kadar sıcak olmaz," diye yakındı. "Keşke biraz esse. Acaba hiç kurtulamayacak mıyız buradan?"

Bilge birinin devasa alnına ve soysuz birinin içe gö-

çük çenesine sahip, yirmi beş yaşında, narin bir Alman olan diğer adam cevap verme zahmetine girmedi. Sıtma ilacını bir tütün kâğıdına boşaltmakla meşguldü. İlacın üç buçuk gram kadarını kâğıda sıkıca sardıktan sonra ağzına atıp susuz yutuverdi.

“Keşke biraz viskim olsaydı,” diye iç geçirdi ilk adam on beş dakikalık bir sessizlikten sonra.

Bir on beş dakika daha benzer bir sessizlik içinde geçti ve Alman kayıtsızca şöyle dedi: “Bu sıtma beni mahvetti. Sydney’e varınca seni bırakacağım Griffiths. Tropiklerden gına geldi artık. Ne akla hizmet seninle çalışmak için anlaştım, bilmem.”

“Pek de ikinci kaptanlık yaptığın söylenemez,” diye cevap verdi sıcaktan piştiği için konuşması da kendiliğinden hararetlenen Griffiths. “Seni gemime aldığımı söyleyince Guvutu Sahili’ndeki herkes gülmekten kırıldı. ‘Ne? Jacobsen mi? Ondan bir şişe ucuz cini veya sülfürik asidi bile saklayamazsın, hemen kokusunu alır,’ dediler. Helal olsun, namına gölge düşürmedin. Erzakıma dadandığın için iki haftadır ağızma bir damla içki girmede.

“Sendeki humma da bendeki kadar berbat olsaydı, halimden anlardın,” diye sızlandı ikinci kaptan.

“Neyse, çok da dert etmiyorum bunu,” diye cevapladı Griffiths. “Benim derdim başka. Tanrı bana bir yudum içki ya da hafif bir esinti ya da ne bileyim bir şey göndersin işte. Hissediyorum, yarın yine çok fena ateşim çıkacak.

İkinci kaptan ona ilacı uzattı. Griffiths kendine bir doz hazırlayıp kuru kuru yuttu.

“Tanrım! Tanrım!” diye inledi. “Bir yerlerde insanların sıtma ilacı içmeden yaşadığı bir diyar düşünüyorum. Şeytanlar götürsün bu mereti! Ömrüm bunu yutmakla geçiyor.”

Griffiths rüzgâra dair bir işaret görmek için yeniden deniz tarafına baktı. Her zamanki ticaret rüzgârı bulut-

ları yoktu ve ufuk çizgisinin biraz üstünde olmasına rağmen güneş gökyüzünü kızgın bir levhaya çevirmişti. İnsan bu sıcaklığı hissedebildiği gibi görebiliyordu sanki. Griffiths kıyı tarafına bakarak onu biraz olsun rahatlatmak belirtiler aramaya koyuldu. Beyaz sahil göz kürelerine yakıcı bir ağırlık saplıyordu. Sık ormanın serinletmeyen yeşilinin önünü çevreleyen, kımıltısız palmye ağaçları kartondan bir manzara gibi görünüyordu. Güneşten çarpan Griffiths, kumun ve güneşin göz kamaştırıcı sıcaklığında oyunlar oynayan siyah çocukları gördükçe bunu kendisine bir hakaret, bir saygısızlık sayıyordu. Çocuklardan biri koşarken takılıp ılık deniz suyunun içine dört ayak üstü düşünce Griffiths'in içi biraz olsun rahatladı.

Güvertenin ön kısmındaki siyahlardan gelen bir haykırış iki adamın da o tarafa bakmalarına neden oldu. Kananın *Willi-Waw*'a yakın ucunda, çeyrek mil uzakta, resin kenarından kendilerine doğru kürek çekerek yaklaşan uzun, siyah bir kano gördüler.

"Yandaki koydan gelen Gooma oğlanları bunlar," dedi ikinci kaptan.

Siyah tayfalardan biri, çıplak ayakları acıyı hiç hissetmiyormuşçasına bir aldırmazlıkla sıcak güverteyi arşınlayarak kıç tarafına geldi. Griffiths bunu da şahsına yapılmış bir hakaret saydı ve gözlerini kapattı. Ama çok geçmeden gözlerini kocaman açtı.

Çünkü siyah tayfa, "Gooma'lıların arasında beyaz sahip durmak," demişti.

İki adam da ayağa fırlamış, kanoya bakıyorlardı. Kananın kıç tarafında, beyaz bir adamın hemen tanıdıkları geniş şapkasını görebiliyorlardı. Yıldırım hızıyla hücum eden telaş, ikinci kaptanın yüzünden açık seçik okunuyordu.

"Grief bu," dedi.

Griffiths uzun uzun baktıktan sonra adamın Grief olduğuna emin oldu, sonra hiddetli bir küfür savurdu.

“Ne yapıyor bu adam burada?” diye sordu ikinci kaptanına, can yakan denize ve gökyüzüne, güneşin merhametsiz alevine, talihinin kapana kısılmış olduğu o aşırı ısınmış ve yatışmak bilmez evrenin tamamına.

İkinci kaptan kıkırdamaya başladı.

“Yaptığın yanına kâr kalmaz demiştin sana,” dedi.

Ama Griffiths dinlemiyordu.

Neredeyse öfkeden çıldırmış vaziyette, “Denizde kum onda para, yine de kira tahsildarı gibi dolaşıyor, diye dillendirdi hıncını. “Cebi para dolu, ağzına kadar parası var, para fışkırıyor adamdan. Yringa Plantasyonlarını üç yüz bin sterline sattı, oradan biliyorum. En son Guvutu’da sarhoş olduğumuzda bizzat Bell söyledi bunu bana. Milyonluk bir adam, buna rağmen tutuşturup piposunu bile yakmayacağı bir miktar para için Shylock’ gibi peşime düşüyor.” Hızla ikinci kaptana döndü. “Tabii ki bana demiştin. Haydi tekrar söyle, durmadan söyle. Sahi, tam olarak ne söylemiştin?”

“Grief’in parasını ödemedi Solomon’lardan ayrılabilceğini düşünüyorsan onu tanımıyorsun demektir, demiştim. Şu Grief şeytan gibidir ama dürüst adamdır. Biliyorum. Sana demiştim ki sırf eğlencesine bin sterlini çarçur eder ama üç kuruş için paslı bir tenekeyi kapmaya çalışan köpekbalığı gibi savaşı. Biliyorum diyorum sana. *Evening Star* San Cristobal’de batınca, Queensland misyonerlerine kendi *Balakula*’sını hediye etmedi mi? *Balakula*’nın değeri üç bin sterlinse, *Evening Star* onun yanında üç kuruş etmezdi. Sonra, Strothers sırf borcunu iki sterlin ve on şilin eksik ödeyerek para sızdırmaya ve üstüne yatmaya çalıştı diye Grief’ten yediği dayak yüzünden iki hafta boyunca yatağa düşmedi mi?”

"İki gözüm önüme aksın ki doğru!" diye bağırdı Griffiths âciz bir öfkeyle.

İkinci kaptan anlatmaya devam etti: "Ancak dürüst bir adam onun gibi dürüst bir adamı alt etmeye kalkışabilir ve bunu yapacak adam henüz Solomon'lara ayak basmadı. Senin benim gibiler onu alt edemez. Biz çürümüş adamlarız, baştan ayağa çürümüşüz. Aşağıda bin iki yüz sterlinden daha fazla paran var. Öde, kurtul."

Ama Griffiths dişlerini gıcırdattı ve dudaklarını iyice sıkı.

"Onu alt edeceğim," diye mırıldandı, ikinci kaptandan çok kendine ve alev topundan güneşe söylemişti bunu. Tam dönmüş aşağı iniyordu ki geri döndü. "Bana bak Jacobsen. On beş dakika sonra burada olur. Benimle misin? Bana arka çıkacak mısın?"

"Tabii ki sana arka çıkacağım. Bütün viskini içtim, değil mi? Ne yapacaksın?"

"Kendime hâkim olabilirsem onu öldürmeyeceğim. Ama ona zırnık koklatmayacağım. İşte o kadar!"

Jacobsen kadere sakince razı olduğunu gösterircesine omuzlarını silkti, Griffiths güverte merdiveninden aşağı indi.

II

Jacobsen kanonun alçak resifin üzerinden, geçidin girişiyle aynı hizaya geldikten sonra içeri girişini izliyordu. Griffiths sağ elinin baş ve işaretparmaklarında mürekkep lekeleriyle güverteye döndü. On beş dakika sonra kano geminin yanına yanaşmıştı. Geniş şapkalı adam ayağa kalktı.

"Merhaba Griffiths!" dedi. "Merhaba Jacobsen!" Elleri küpeştede, esmer tayfasına döndü. "Siz hep beraber kanoda bekleyin."

Vücudu hantal görünüyordu başta ama sahip olduğu kedi kıvraklığı küpeşteden atlayıp güverteye ayak bastığında gösterdi kendini. Diğer iki adam gibi o da yarı çıplaktı. Ucuz fanila ve beyaz beline doladığı kuşak iri cüssesini gizlemeye yetmiyordu. Kaslıydı ama gereksiz yumrular ve aşırı şişkinlikler şeklinde değildi. Hafiften yuvarlaklıklar ve kırırdarken pürüzsüz, güneş kavruğu cildinin altında usulca, ipek gibi kayıyorlardı. Parlak güneş ışıkları yüzünü de kavurmuştu, öyle ki bir İspanyol'un yüzü gibi yağızdı. Böylesi bir yağızlığın ortasında sarı bıyığı aykırı duruyor, parlak mavi gözleriyse görende hayret duygusu uyandırıyor. Bu adamın bir zamanlar açık tenli olduğuna inanmak öyle kolay değildi.

"Hangi rüzgâr attı seni buraya böyle?" diye sordu Griffiths el sıkışırken. "Santa Cruz'da olduğunu sanıyordum."

"Oradaydım," diye cevap verdi ziyaretçi. "Ama çabucak geçtik orayı. *Wonder* arkada, Gooma'daki koyda rüzgârı bekliyor. Birkaç orman insanı bir yelkenli gördüklerini söyledi, ben de gelip bir bakayım dedim. Ee, işler nasıl gidiyor, ne var ne yok?"

"Eh işte, pek bir şey yok. Kopro ambarlarımız tam-takır, fildişi kozalakları altı ton bile yok. Kadınlar hummadan mahvolup işi bıraktı, erkekler de peşlerinden bataklığa gidip onları geri getiremedi. Hepsi hastaymış meğer. Sana bir içki ikram ederdim ama ikinci kaptan son şişemi de bitirdi. Tanrı yüzümüze gülse de azıcık rüzgâr esse."

Grief hiç bozuntuya vermeden, bir ona bir diğerine kayıtsızca bakarak güldü.

"Ben rüzgâr olmadığına memnunum," dedi. "Fırsattan istifade sizi görmemi sağladı. Ticaret vekilim senin şu minik faturanı bulup çıkarmış bir yerlerden, ben de onu getirdim."

İkinci kaptan nazikçe kenara çekilip patronunu sorunuyla karşı karşıya bıraktı.

"Üzgünüm Grief, çok üzgünüm," dedi Griffiths. "Ama param yok. Bana biraz daha vakit vermen lazım "

Grief güverte merdivenine dayandı, yüzünden şaşkınlık ve sıkıntı okunuyordu.

"Şu Solomon'larda insanların yalan söylemeye bu kadar alıştığını görmek nasıl da koyuyor adama," diye sohbet etmeye başladı. "İçlerinde doğruluğa dair hiçbir şey kalmamış. Mesela Kaptan Jensen. Onun doğru bir adam olduğuna kalıbımı basardım. Gel gör ki beş gün önce... ne dediğini söyleyeyim mi sana?"

Griffiths dudaklarını yaladı. "Söyle."

"Senin tüm mallarını sattığını, her şeyi tertemiz ettiğini ve New Hebrides'e gitmek üzere olduğunu söyledi "

"Pıs yalancı!" diye bağırdı Griffiths hararetle

Grief başıyla onayladı. "Al benden de o kadar. Senden iki istasyon satın aldığını söylemeye cüret etti bir de, Maury ve Kahula istasyonları. Sana bin yedi yüz kraliyet altını, hisse, mal, kredi ve koprayla ödeme yaptığını söyledi."

Griffith'in gözleri kısıp parladı. İstemsiz bir hareket bu ve Grief gözlerini şöyle yavaşça bir süzerek bunu fark etmişti.

"Sonra Parsons, senin şu Hickimavi'deki tüccarın, Fulcrum Şirketi'nin o istasyonu senden satın aldığını söyledi. Şimdi ne diye durduk yere yalan söyleme gereği duydu bu adam."

Güneşten ve bulantıdan bitap düşmüş Griffiths patladı. Ruhundaki tüm acılık suratına yansıdı ve ağzı, hırılayan bir köpeğin ağzına büründü.

"Bana bak Grief, benimle böyle oyun oynamanın sana ne yararı var? Her şeyi biliyorsun, ben de bildiğini biliyorum. Bırak artık. Tüm mallarımı sattım ve şimdi buradan gidiyorum. Var mı bir diyeceğin?"

Grief omuzlarını silkti, yüzünde kararlılık namına bir şey yoktu. Daha ziyade şaşkıncı.

“Burada kanun yoktur,” dedi Griffiths, tüm koşulların kendisinden yana olduğunu belirterek. “Tulagi yüz elli mil uzakta. Limandan ayrılma iznim elimde ve kendi tekнемdeyim. Yelken açmamı engelleyecek hiçbir şey yok ortada. Sırf sana biraz borcum var diye beni durduramazsın. Tanrı şahidimdir ki beni durduramayacaksın! Bunu o kafana sok!”

Grief'in yüzündeki sıkıntılı şaşkınlık derinleşti.

“Yani benim bin iki yüz sterlinimin üzerine konacağını söylüyorsun, öyle mi Griffiths?”

“Evet öyle yapıyorum, ihtiyar. Ağır laflar etmenin bir faydası olmaz. Rüzgâr artıyor. Ben hareket etmeden evvel kanonu kenara çeksen iyi edersin, yoksa ezer geçerim.”

“Gerçekten de Griffiths, galiba haklısın. Seni durduramam.” Grief silah kemerine asılı duran kesenin içini yokladı ve resmî görünümlü buruşuk bir kâğıt çıkardı. “Ama belki bu seni durdurur. Tam da senin istediğin türden bir şey. Oku da kafana sok bakalım.”

“Nedir o?”

“Deniz Bakanlığı kararı. New Hebrides'e kaçmak seni kurtaramayacak. Bu karar her yerde geçerlidir.”

Griffiths belgeye bakmayı bitirince duraksayıp yutkundu. Çatık kaşlarıyla bu yeni durum üzerine kafa yordu. Sonra birdenbire başını kaldırdığında yüzü samimi yetle rahatlamıştı.

“Düşündüğümden daha akıllıymışsın, ihtiyar,” dedi. “Beni kıstırdın. Seni dolandırmaya yeltenmemem gerektiğini bilmem gerekirdi. Jacobsen yapmamamı söylemişti ama ben onu dinlemedim. Ama o haklı çıktı, sen de haklı çıktın. Para aşağıda. Aşağı gel, orada anlaşalım.”

Aşağı inmeye davrandı, sonra kenara çekilip ziyaretçisine önden buyurması için müsaade etti. Bu esnada

denize doğru, rüzgârın dalgaları canlandırdığı yere bakıyordu. “Demir al,” dedi ikinci kaptana. “Yelken aç ve tuymeye hazır ol.”

Grief yüzü küçük masaya dönük vaziyette, ikinci kaptanın yatağının kenarına oturunca yastığın altından gorunen bir tabanca kabzası fark etti. Bölme duvarına menteşelerle asılmış masanın üzerinde kalem, mürekkep ve bir de yıpranmış bir seyir defteri vardı.

“Dalavere çevirirken yakalanmak umurumda değil.” diyordu Griffiths cüretkârca. “Uzun zamandır tropikteyim. Hasta bir adamım ben, çok hasta. Üstüne viski, güneş ve humma beni ahlaken de hasta etti. Hiçbir şey benim için çok zalim veya aşağılık değil. Zencilerin neden birbirlerini yediklerini, birbirlerinin kafalarını kopardıklarını ya da bunun gibi şeyler yaptıklarını gayet iyi anlayabiliyorum. Bunları ben de yapabilirim. Bu yüzden, seni dolandırma çabamı oldukça masum bir numara sayıyorum. Keşke sana bir içki ikram edebilseydim.”

Grief cevap vermedi, Griffiths ise çok gözlü, büyük bir para kasasının kilidini açmaya koyuldu. Güvertenin üzerinde, siyah tayfalar ana yelken ve randa yelkenini açarken tız çığlıklar, palangaların gıcırtiları ve tıngırtiları geldi. Grief yağ tutmuş boyalı bölmede yürüyen büyük bir hamamböceğini izledi. Griffiths daha iyi ışık alabilmek için sınırle homurdanıp kasayı güverte merdiveninin basamaklarına taşıdı. Orada arkası ziyaretçisine dönük, kasaya doğru eğilmişken basamakların yanı başında duran tüfeğe doğru atıldı ve hızla arkasına döndü.

“Sakin kılını bile kıpırdatayım deme.”

Grief gülümsedi, kaşlarını şaşkınlık içinde kaldırdı ve Griffiths'in dediğini yaptı. Sol eli yan tarafında, ranzanın üstünde duruyordu; sağ eliyse masanın üzerindeydi. Tabancası sağ kalçasının üzerinde, kemerine asılı duruyordu. Ama onun aklında yastığın altındaki öteki tabanca vardı.

"Hah," diye sırttı Griffiths. "Solomon'lardaki herkesi hipnotize ettin ama gör işte, beni avucuna düşüremedin. Şimdi seni Deniz Bakanlığı kararınla birlikte gemimden atacağım ama önce bir şey yapman lazım. Şu seyir defterini kaldır."

Grief merakla seyir defterine baktı fakat hareket etmedi.

"Sana dedim ki ben hasta bir adamım Grief ve seni bir hamamböceğini ezer gibi tereddüt etmeden vururum. Kaldır o seyir defterini diyorum."

Gerçekten de hasta görünüyordu, uzun yüzü onu esir alan öfkenin pençesinde sinirle oynuyordu. Grief defteri kaldırıp kenara koydu. Defterin altında, üzerine birtakım yazılar çiziktirilmiş bir kâğıt duruyordu.

"Oku," dedi Griffiths. "Yüksek sesle oku."

Grief emre uydu ama okurken sol elinin parmakları son derece yavaş ve sabırlı bir biçimde yastığın altında duran silahın kabzasına doğru ilerlemeye başlamıştı.

"*Willi-Waw* yelkenlisi, Bombi Koyu, Anna Adası, Solomon Adaları," diye okumaya başladı Grief. "Herkes bilsin ki alacağımın tamamı olan bin iki yüz sterlini bugün bana ödeyen Harrison J. Griffiths'in şahsıma olan tüm borçlarını sildiğimi işbu belgeyle beyan ederim."

"Bu belgenin yanında, senin Deniz Bakanlığı kararının kâğıt parçası kadar bile değeri yok," diye sırttı Griffiths. "İmzala şunu."

"Hiçbir işe yaramaz bu Griffiths," dedi Grief. "Baskı altında imzalanan bir belge kanun nezdinde geçerli olmaz."

"Madem öyle, ne itirazın var imzalamaya?"

"Hiç itirazım yok, sadece imzalamayarak seni bir yığın dertten kurtarıyorum, o kadar."

Grief'in parmakları tabancaya ulaşmıştı. Konuşurken sağ eliyle kalemle oynuyordu; sol eliyle de yavaşça ve

fark ettirmeden silahı kendi tarafına çekmeye başlamıştı. Sonunda silahı kavradı; ortaparmağı tetikte, işaretparmağıysa namlunun üzerindeydi. Bu şekilde, nişan almadan yapacağı atışta ne kadar şansı olduğunu düşünüyordu.

“Benim için tasalanma,” diye alay etti Griffiths. “Sonra, Jacobsen’in parayı sana ödediğime dair tanıklık yapacağını da unutma. İmzala şimdi, tam adını yaz, alt tarafa yaz, David Grief, tarih de at.”

Güverteden, yelkene vuran iskota boncuklarının gıcırtiları ve camadan halatlarının tıkırtıları duyuldu. Kamaranın içinden *Willi-Waw*’ın yan yattığını, rüzgâra doğru sağ tarafa döndüğünü hissedebiliyorlardı. David Grief hâlâ tereddüt ediyordu. İleriden, makaraların arasındaki flok halatlarının ani tıngırtıları geldi. Küçük gemi yana yatıyordu ve kamaranın duvarlarının arasından, gemiye çarpıp köpüren sular duyuldu.

“Çabuk ol!” diye bağırdı Griffiths. “Demir alındı.”

Grief hareket etmeye karar verdiğinde, bir buçuk metreden daha yakın mesafedeki tüfeğin namlusu tamamen ona dönüktü. Griffiths ilk rüzgârın belli belirsiz esintilerine karşı dengesini korumaya çalışırken, tüfek bir o yana bir bu yana sallanıyordu. Grief fırsattan istifade edip kâğıdı imzalıyor gibi yaptı ve aynı anda bir kedi çevikliğiyle, ani ve karmaşık bir hamle yaptı. Aşağı eğilip tüm vücuduyla ileri sıçrarken sol elini masanın altından şimşek gibi çıkardı, horozu kalkık tabancanın tetiğini öyle doğru bir zamanlamayla tek seferde ve sertçe çekti ki namlunun ağzı Griffiths’e döndüğü anda mermi tabancadan fırladı. Griffiths de ondan geri kalmamıştı. Tüfeğinin namlusunu Grief’in eğilen vücuduna doğrultmuş ve nişan almadan ateş etmişti; tüfek ve tabanca aynı anda patlamıştı.

Grief derisini sıyıran merminin bıraktığı sızıyı ve yanmayı hissetti ve kendi atışının ıskaladığını fark etti.

İleri hücum edip Griffiths'e yanaştı ve vücuduyla aşağıdan abanarak hâlâ tüfeği tutan Griffiths'i yere devirip iki elini kilitledi ve ikinci kez ateş etmesini engelledi. Elinde tuttuğu tabancanın namlusunu Griffiths'in karnına iyice bastırdı. Grief, duyduğu öfke ve derisindeki acı yüzünden az daha tabancanın horozunu kaldırıyordu ki öfke dalgası geçti ve kendine geldi. Kanosundaki Gooma yerlilerinin kızgın haykırırları güverte merdiveninden aşağı ulaşıyordu.

Her şey saniyeler içinde gerçekleşti. Griffiths'i kollarına alıp dik basamaklardan yukarı koşturarak yaka paça taşırken bir an bile durmadı. Güneşin kör eden ışığına çıktı. Siyahın biri dümenin başında sırtıyordu ve rüzgârdan yana yatan *Willi-Waw* köpükler çıkararak ilerliyordu. Kış tarafındaysa, kendi Gooma kanosu hızla onu takip ediyordu. Grief başını çevirdi. İkinci kaptan elinde tabancayla geminin ortasından ona doğru ilerliyordu. Çaresiz, Griffiths'i tutmaya devam ederek iki sıçrayışta önce küpeşteye sonra da denize atladı.

İki adam aşağı düştüklerinde birbirlerine girmişlerdi ama Grief diziyle Griffiths'in göğsüne hızlıca vurarak ondan kurtuldu ve onu suya batırdı. İki ayağını Griffiths'in omuzlarına koyup onu dibe batırdıkça batırdı, aynı zamanda kendisi de suyun yüzeyine çıktı. Gün ışığına çıkar çıkmaz peş peşe iki mermi yüzünün otuz santimetre uzağına isabet edip su sıçratınca, Jacobsen'in silah kullanmayı bildiğini anladı. Üçüncü bir merminin kendisine isabet etme ihtimali yoktu çünkü Grief ciğerlerini havayla doldurarak suya dalmıştı. Suyun altında kulaç attı, başının üstünde kanosunu ve köpükler çıkaran kürekleri görene kadar da yüzeye çıkmadı. Kanoya tırmandığında, *Willi-Waw* rüzgâra karşı zikzak yaparak geri dönüyordu.

"Kürek çek!" diye bağırdı adamlarına. "Hemen kumsala çocuklar!"

Hiç utanç duymadan kavgaya sırtını dönmüş, kumsala sığınmıyordu. Kaptanını almak için hızını kesen *Willi-Waw*, Grief'e öne geçmesi için fırsat vermişti. Bütün adamların kürek çektiği kano son sürat kumsala çarpınca Grief ve adamları sıçrayıp ağaçlara koştular. Ama henüz siper almadan önlerindeki kum üç kere puf diye ses çıkararak kabardı. Sonra ormanın yeşil korunağına daldılar.

Grief *Willi-Waw*'ın orsa edip geçitten çıkışını, sonra arkasına aldığı rüzgârla güneye doğru ilerlerken iskotalarını gevşetişini izledi. Gemi gözden kaybolurken gabya yelkeninin açıldığını görebiliyordu. Gooma'lı adamlardan biri, cilt hastalıkları ve eski yaraların korkunç izleriyle delik deşik olan, neredeyse elli yaşında bir siyah, başını kaldırıp Grief'e baktı ve sırttı.

"Bence," dedi, "bu reis sana çok kızmak."

Grief güldü ve adamlarının önü sıra, kumsaldan kanosuna doğru yürüdü.

III

David Grief'in kaç milyonluk bir adam olduğunu Solomon'larda kimse bilmezdi çünkü şirketleri ve müesseseleri Güney Pasifik'in her yerindeydi. Plantasyonları Samoa dan Yeni Gine'ye ve hatta ekvator çizgisinin kuzeyine kadar yayılmıştı. Paumotu'larda devlet imtiyazına sahip inci arazileri vardı. İsmi görünmese de Fransız Markiz Adaları nda ticaret yapan Alman şirketi de ona aitti. Takımadaların hepsinde bir dizi ticaret istasyonu vardı ve bu sularda çalışan sayısız gemiye sahipti. Kendisine ait öyle uzak ve küçük mercanadaları vardı ki bu ıssız yerlerde yaşayan temsilcilerini gemiler ancak yılda bir ziyaret ederdi.

Sydney'de, Castlereagh Caddesi'ndeki ofisleri üç katı işgal ediyordu. Ama oraya nadiren giderdi. Sürekli

adalarda iş başında olmayı, yeni yatırımların kokusunu almaya çalışmayı, eski yatırımlarını denetleyip silkelemeyi, bin bir çeşit tuhaf bahane bularak eğlence ve macerayla sıkı fıkı olmayı yeğliyordu. *Gavonne* adlı büyük geminin enkazını çok ucuza almıştı, bu işi kotararak imkânsızı başarmış, çeyrek milyon kâr etmişti. *Louisiades*'te ilk ticari kauçuk ekimini yapmış, Güney Denizi pamuğunu Bora Bora'dan söküp atmış ve şen adalıları kakao ekimi işine sokmuştu. Terk edilmiş Lallu-Ka Adası'nı alıp orada Ontong-Java'dan gelen Polinezyalılarla koloni kuran ve dört bin dönüm araziye hindistancevizi ağaçları diken Grief'ti. Tahiti'nin birbirleriyle savaşan kabilelerini barıştıran ve büyük fosfat adası Hikihu üzerindeki ticari anlaşmaları başlatan da oydu.

Sözleşmeli işçilerini kendi gemileri işe alırdı. Santa Cruz'lu işçileri New Hebrides'e, New Hebrides'li işçileri Banks'e, Malaita'nın kelle avcısı yamyamlarını ise New Georgia'daki plantasyonlara getirirlerdi. Onun için çalışan işçi toplama memurları, Tonga'dan Gilbert'e ve uzaktaki *Louisiades*'e dek bütün adaları tarardı. Tekneleri okyanusun her tarafını arşınlar dururdu. Adalar arasında düzenli sefer yapan üç buharlı gemisi vardı ama Griefon'larla nadiren yolculuk eder, genellikle daha vahşi ve ilkel olan rüzgârı ve yelkeni yeğlerdi.

En az kırk yaşındaydı, gelgelelim otuzdan fazla göstermiyordu. Gerçi lodosçular yirmi yıl önce, sarı bıyıklarının henüz ipek gibi olduğu ve yeni yeni terlediği sırada adalara gelişini hatırlıyorlardı. Tropikteki diğer beyazların aksine, o sevdiği için buraya gelmişti. Koruyucu deri pigmentleri mükemmeldi. Güneş için doğmuştu o. Güneşe dayanıklılık konusunda on binde birlik kesimin içindeydi. Diğer beyazların derileri geçirgendi. Güneş derilerinin içinden geçer, dokularını ve sinirlerini tahrip edip ezerdi ve sonunda bu insanlar zihnen ve bedenen

hastalanır, on emrin çoğunu denize savurur, hayvanlığa alçalır, çabucak mezarı boylayacak kadar içer ya da öyle yabani yaşarlardı ki ruhsatlarına el koymak için üstlerine savaş gemileri gönderilirdi.

Ama David Grief güneşin gerçek oğluydu ve güneş her bakımdan onun serpilmesini sağlamıştı. Geçip giden yıllarla birlikte esmerleşmişti fakat bu esmerlikte Polinezyalıların derisinde ışıldayan altın renginden bir iz de vardı. Yine de mavi gözleri mavisini, sarı bıyıkları da sarısını korumuştur ve yüz hatları İngiliz ırkının yüzyıllar boyunca süregelen özelliklerini korumuştur. İngiliz kanı taşıyor olmasına rağmen, onun nereli olduğunu bildiklerini sananlar en azından Amerika doğumlu olduğunu iddia ederlerdi. Onların aksine Grief, Güney Denizi'ne yurt edinme fikriyle gelmemişti. Gerçek şu ki o, yuvasını yanında getirmişti. Paumotu'lara varmıştı ilk. Tropiğin güneşle yıkanan yollarında aşkın ve maceranın peşine düşmüş genç; kaptanı ve sahibi olduğu küçük bir uskuna yatında ulaşmıştı buraya. Üstelik dev dalgaların kendisini, yatını ve her şeyini kıyının üç yüz metre ötesindeki hindistancevizi koruluğunun derinlerine savurduğu bir kasırga sırasında varmıştı. Altı ay sonra inci toplayan bir tekne tarafından kurtarılmıştı. Ama o süre zarfında güneş kanına işlemişti. Tahiti'de bir buharlı gemiye binip yurduna dönmek yerine bir uskuna satın almış, onu ticari mallar ve dalgıçlarla donatmış, sonra da Tehlikeli Takımadalar'da yolculuğa çıkmıştı.

Altın rengi yüzüne işledikçe, eriyip parmak uçlarından fışkırmıştı. Altından bir dokunuştur onunki ama oyunu altın uğruna değil, oyunun kendisi için oynardı. Kendi kanını, Avrupa'nın ve dünyanın geri kalanının yarısının kanını taşıyan maceracıların zorlu karşılaşmaları ve sert alışverişlerinden mütevellit bir erkek oyunuydu bu ve güzel de bir oyundu. Gelgelelim onun bir Güney De-

nizi serüvencisinin hayatını oluşturan diğer tüm şeylere –resifin kokusuna; ayna gibi lagünlerdeki canlı mercanlarla dolu sığ suların sonsuz mükemmelliğine; kural tanımaz bir oyunbazlıkla yayılan, saf renkli, çarpıcı gündöğumlarına; turkuvaz derinliklere kurulu, üzerinde palmyelerin kümелendiğı adacıklara; ticaret rüzgârlarının ferahlatıcı havasına; sıradağlar gibi büyüyüp kıyılara çarpan dalgalara; ayaklarının dibinde hareket eden güverteye, başının üstünde gerilen yelken bezine; yarı çocuk, yarı tanrı, çiçeklerle süslü, altın gibi ışıklar saçan Polinezyalı erkeklere, kadınlara ve hatta kelle avcısı, yamyam, yarı şeytan ve büsbütün canavar Melanezya vahşilerine– beslediğı aşk her şeyin ötesinde ve her şeyden yüceydi.

Böylelikle güneşin bu ayrıcalıklı çocuğı, yaşamın cömert enerjisinden ve sevincinden doğmuş bu milyonluk adam, lafını bile etmeyeceğı, kıymetsiz bir miktar para için Harrison J. Griffiths’le oyun oynamak üzere uzaklara yapacağı bir yolculuğı koyuldu. Bu onun hevesiydi, arzusuydu; kendini ve bedenine işlemiş güneşin sıcaklığını ifade etme biçimiydi. Bir eğlence, bir şaka gibiydi; alınacak keyif uğruna hayatın umarsızca tehlikeye atıldığı küçük bir oyundu.

IV

Sabahın erken saatlerinde *Wonder*, Guadalcanal kıyısı boyunca alabildiğine yol alıyordu. Kara melteminin azalan esintisiyle, suyun içinden tembelce akıp geçiyordu. Doğuya doğru büyük bulut kütleleri, keskin esintiler ve yağmur fırtınalarıyla birlikte güneydoğı ticaret rüzgârlarının canlanacağına işaret ediyordu. İleride, *Wonder*’la kıyı boyunca aynı istikamette yol alan ve *Wonder*’ın yavaşça yetişip geçmekte olduğu küçük bir yelkenli seyrediyordu. Fakat bu *Willi-Waw* değildi. *Wonder*’ın kaptanı

Ward dürbününü indirdikten sonra bunun *Kauri* olduğunu söyledi.

Güvertedeki Grief üzüntüyle iç geçirdi:

“Keşke *Willi-Waw* olsaydı.”

“Mağlup olmaktan nefret ediyorsunuz,” dedi ticaret vekili Denby, Grief’in hislerini anladığını gösterircesine.

“Kesinlikle öyle,” diye yanıtladı Grief ve durup sahi-ci bir neşeyle güldü. “Şundan iyice eminim ki Griffiths dolandırıcının teki ve dün bana rezilce davrandı. ‘İmzala,’ dedi, ‘tam adını yaz, alt tarafa, tarih de at.’ O küçük sıçan Jacobsen de ona arka çıktı. Düpedüz korsanlıktı yaptıkları, Bully Hayes zamanları geri gelmiş gibi.”

“Patronum olmasaydınız size küçük bir tavsiyede bulunurdum,” diye araya girdi Kaptan Ward.

“Buyrun, söyleyin fikrinizi,” diye onu konuşmaya teşvik etti Grief.

“Şey, peki...” Kaptan tereddütle boğazını temizledi. “Sahip olduğunuz onca parayla ancak bir aptal sizin yaptığınız gibi o iki adi herifle uğraşma tehlikesini göze alırdı. Neden yapıyorsunuz bunu?”

“Dürüst olmak gerekirse, bilmiyorum kaptan. Sanırım sırf yapmak istediğim için. Peki, yaptığınız herhangi bir şey için bundan daha iyi bir sebep sunabilir misiniz?”

“Gün gelecek lanet kafanıza mermiyi yiyeceksiniz,” diye homurdanarak cevap verdi Kaptan Ward, pusula dolabına yaklaşıp tam o an Guadalcanal’ı kaplayan bulutların arasından başını çıkarmış bir zirveden kerteriz alırken.

Kara meltemi son bir çabayla güçlendi ve suda hızla ilerleyen *Wonder*, *Kauri*’ye yetişip yanından geçmeye başladı. Karşılıklı selamlaştılar, sonra David Grief sordu:

“*Willi-Waw*’u gördünüz mü?”

Geniş kenarlı bir şapka takmış çıplak bacaklı kaptan soluk mavi *lava-lava*’sını iyice beline sıkıştırdı ve ağzındaki tütünü denize tükürdü.

"Tabii," diye cevap verdi. "Griffiths dün gece Savo'ya demir atmıştı. Domuz ve patates alıyor, su depolarını dolduruyordu. Uzun bir yolculuğa çıkacak gibi görünüyordu ama inkâr etti. Niye? Görmek mi istiyordunuz onu?"

"Evet ama ona rastlarsanız beni gördüğünüzü söylemeyin."

Kaptan başını sallayıp düşündü, daha hızlı giden *Wonder*'a yetişebilmek için kendi güvertesinde ileri doğru yürüdü.

"Bu arada," diye seslendi, "Jacobsen bu öğleden sonra Gabera'ya gideceklerini söyledi bana! Bu gece o kıyıda dolanıp tatlı patates alacaklarmış!"

Kendi uskunası diğerini geçtikten sonra, "Solomon'larda sadece Gabera'nın deniz feneri var, doğru mu Kaptan Ward?" diye sordu.

Kaptan başıyla onayladı.

"Ve burnun yakınındaki küçük koy demir atmak için berbat bir yer, değil mi?"

"Demir atılmaz orada. Her tarafı mercan kayalıkları, sığıllıklarla dolu ve dalga da çok kötü. Üç yıl önce *Molly*'nin paramparça olduğu yer orası."

Grief tam bir dakika boyunca, ilham beklercesine, donuk gözlerle önüne baktı. Sonra gözlerinin kenarları kırıştı ve sarı bıyıklarının uçları gülümsemeyle yukarı kalktı.

"Gabera'da demir atacağız," dedi. "Bu taraftaki küçük koyun yakınından geçelim. Giderken beni bir balina teknesine bırakmanızı istiyorum. Ayrıca bana tüfekli altı adam verin. Sabah olmadan gemiye geri döneceğim."

Kaptanın yüzüne kuşkulu bir ifade çöktü ve bu ifade çabucak siteme dönüştü.

"Azıcık eğlenelim be kaptan," diye itiraz etti Grief, yaramazlık yaparken büyüğüne yakalanan bir okul çocuğunun mahcup havasıyla.

Kaptan Ward homurdandı ama Denby temkinliydi. "Ben de sizinle gelmek istiyorum Bay Grief," dedi. Grief başıyla onayladı.

"Birkaç balta ve çakı da getirin," dedi. "Ha, bu arada, birkaç çift parlak fener. İçleri yağ dolu olsun."

V

Günbatımından bir saat önce *Wonder* suyu yırtarak küçük koyun başına geldi. Rüzgâr canlanmış ve deniz dalgalanmaya başlamıştı. Kıyıya doğru uzanan sığıklar şimdiden suyun köpükleriyle beyaza dönmüştü, daha uzak-takilerse şimdilik renksiz sudan başka bir belirti göstermiyordu. Uskuna, rüzgârı arkasına alıp flock ve velenâ yelkenini yedeğe aldıktan sonra balina teknesi denize indirildi. Bellerine kuşak sarılı, ellerinde tüfekler olan altı Santa Cruz'lu teknenin içine atladı. Fenerleri taşıyan Denby kıç tarafına geçti. Arkasından giden Grief uskunanın küpeştesinde durdu.

"Dua edin de karanlık bir gece olsun kaptan," dedi.

"Öyle olacak," diye cevap verdi Kaptan Ward. "Ay yok ve gökyüzü de kapalı olacak. Biraz da yağmur fırtınası çıkacak."

Bu tahmin Grief'in yüzünü aydınlattı ve bronz teninin altın rengini daha da ortaya çıkardı. Grief, ticaret vekilinin yanına atladı.

"İlerliyoruz!" diye emir verdi Kaptan Ward. "Pruva yelkenini çekin! Dümeni döndürün! Evet! Viya! Bu rotada devam!"

Wonder yelkenlerini rüzgârla doldurdu ve burnun etrafından Gabera'ya doğru yol aldı. Altı kişinin kürek çektiği, Grief'in dümen tuttuğu balina teknesi ise kıyıya ilerledi. Balina teknesi dışında hiçbir deniz taşıtının üstesinden gelemeyeceği dar ve dolambaçlı kanaldan hari-kulade tekneçilik yeteneğiyle iğne deliğinden geçer gibi

geçtiler. Sonunda sığılıklar ve mercan kayalıkları deniz tarafında kaldı, Grief ve adamları da yüzeyi hafif dalgalı, sakın kumsalda karaya çıktılar.

Sonraki bir saat çalışmakla geçti. Yabani hindistan-cevizlerinin ve orman çalılıklarının arasında dolanıp duran Grief ağaçları seçti.

“Şu ağacı kesmek, şu ağacı kesmek,” dedi emrindeki siyahlara. “Şu ağacı kesmek yok,” dedi başını sallayarak.

Sonunda ormanda takoz şeklinde bir açıklık oluşturulmuştu. Kumsala yakın bir yerde uzun bir palmiye kalmıştı. Takozun en uç noktasında da başka bir tanesi duruyordu. Fenerler yakılarak iki ağaca taşınıp bağlandıklarında karanlık çöküyordu.

“Dış kısımdaki fener çok yüksekte.” David Grief ciddiyetle inceledi. “Onu üç buçuk metre kadar aşağı indir Denby.”

VI

Dinmekte olan yağmur fırtınası hâlâ güçlü olduğu için *Willi-Waw* ağzında kemikle koşan bir köpek gibi, beyaz köpüklerle suyu yarıp geçiyordu. Siyah tayfalar, rüzgâr en yüksek seviyesindeyken indirilmiş olan mayistra yelkenini açıyordu. Bu işi yöneten Jacobsen halatları güverteye atıp beklemelerini emretti, sonra rüzgâraltı pruva tarafına, Griffiths’in yanına gitti. İki adam da görünmez kıyıya vuran dalgalara kulak kesilmiş, içinden geçtikleri boş karanlık duvara gözlerini dikmiş bakıyorlardı. Şimdilik kıyıya vuran dalgaların çıkardığı sese doğru çevirdikleri dümenin rotasında ilerliyorlardı.

Rüzgâr azaldı, rüzgârın sürüklediği bulutlar incelip alçaldı ve ormanla kaplı kıyı yıldızların sönük parıltısı içinde belli belirsiz göründü. İleride, tam da rüzgâraltı pruva tarafında sivri uçlu bir kayalık burun göründü. İki adam da gözlerini kısarak buna baktılar.

"Amboy Burnu," dedi Griffiths. "Yakında çok derin sular var. Rotayı belirleyene kadar dümeni tut Jacobsen. Çabuk ol!"

Çıplak ayakları ve çıplak bacaklarıyla, yarım yamalak kıyafetlerinden yağmur suyu damlatarak kış tarafına koşan ikinci kaptan, dümendeki siyahın yerini aldı.

"Ne tarafa gidiyor?" diye seslendi Griffiths.

"Güney yarı kerte batı!"

"Güneybatıya doğrult! Anladın mı?"

"Hemen!"

Griffiths, Amboy Burnu'nun *Willi-Waw*'ın rotasıyla arasındaki değişen konumunu hesapladı.

"Şimdi yarım kerte batıya!" diye bağırdı.

"Şimdi yarım kerte batıya!" diye cevap verdi ikinci kaptan. "Hemen!"

"Viya! İşte böyle!"

"Viya böyle!" Jacobsen dümeni vahşiye devretti. "İyi dümen tut, tamam mı?" diye uyardı. "Yoksa o kara kafanı patlatırım."

Jacobsen tekrar güvertenin ön kısmına, Griffiths'in yanına gitti. Derken rüzgârın sürüklediği bulutlar tekrar yoğunlaştı, yıldızların ışıkları kayboldu, rüzgâr arttı ve çığlık atarcasına yeni bir yağmur fırtınası savurdu üstlerine.

"Mayistra yelkenine dikkat edin!" diye bağırdı Griffiths ikinci kaptanın kulağına, bir yandan yelkenlinin seyirini inceliyordu.

Gemi yelken basıp rüzgâraltına yatarken, Griffiths rüzgârın şiddetini ölçüp ne zaman döneceğini çözmeye çalışıyordu. Karanlıkta yer yer ışıyan minik damlacıklarla ılık deniz suyu ayak bileklerine ve dizlerine vurdu. Rüzgâr daha yüksek bir sesle çığlık atıyordu. *Willi-Waw* yoluna devam ederken daha fazla yana yatıyor, tüm çarmıklar ve ıstralyalar koro halinde keskin sesler çıkararak ona yanıt veriyordu.

Çördek halatına sıçrayan Griffiths, "Mayistrayı in-

dir!” diye bağıarak ona tutunan siyahi adamı itti ve halatın yönünü değıştirdi.

Kandilisadaki Jacobsen de benzer bir şeyle uğraşıyordu. Büyük yelken patırtıyla düştü ve bağırıp çağırarak siyahiler kendilerini yelkenin üzerine attı. İkinci kaptan, korkudan kaçışanlardan birini karanlıkta eline geçirince yumruğunu suratına savurdu ve onu işinin başına geri gönderdi.

Yağmur fırtınası şiddetini korumaya, *Willi-Waw* da küçük yelkeninin altında köpük çıkararak ilerlemeye devam ediyordu. İki adam yeniden güvertenin ön kısmında durmuş, beyhude yere yatay yağın yağmuru izliyordu.

“İyi durumdayız,” dedi Griffiths. “Bu yağmur devam etmez. Işıkları görene kadar bu rotada gideriz. On üç kulaç dibe demir atarız. Böyle bir gecede kırk beşin üstüne çıksan iyi olur. Sonra da mayistra yelkeninin kalçelerini çıkar. İhtiyacımız olmayacak.”

Yarım saat sonra, yorgun gözleri iki solgun ışığa kavuştu.

“İşte orada Jacobsen. Ben dümeni tutacağım. Sen koşup velenâ yelkenlerini gevşet. Zencilere söyle, kıpırdasınlar.”

Kıç tarafında, dümeni tutan Griffiths rotayı sabit tuttu, sonra yelkenli iki ışıkla aynı hizaya gelince aniden dümeni kırdı ve rotayı ışıklara doğrulttu. Kıyıya vuran dalgaların gürleyip kükreyişini duydu ama burası Gabera olması gerektiğinden, kıyıda hâlâ uzakta olduklarını düşündü.

Griffiths, ikinci kaptanın korku dolu çığlığını duyduğu sırada dümeni tüm gücüyle çevirmişti ki *Willi-Waw* karaya vurdu. Aynı anda anadirek pruvanın üzerine devrildi. Bunu dehşet dolu beş dakika izledi. Geminin gövdesi kıtır kıtır mercanların üstünde ufalanırken bütün tayfalar durmuş bekliyor ve ılık dalgalar üzerlerinden geçiyordu. Gıcırdayıp çatırdayan *Willi-Waw* sığılık alana çıktı ve ötedeki görece sakin ve sığ kanala tek parça halinde oturdu.

Başını önüne eğen Griffiths kamaranın ucuna çöktü, sessiz bir hiddet ve acı içindeydi. Bir ara başını kaldırıp biri diğerinin üzerinde, kusursuz bir çizgi halinde duran iki ışığa baktı.

“İşte ışıklar orada,” dedi. “Ama burası Gabera değil. O zaman hangi cehennemdeyiz?”

Kıyıya vuran dalgalar kükremeye ve her tarafı su içinde bırakmaya devam etse de rüzgâr durdu ve yıldızlar yeniden belirdi. Kıyı tarafından kürek sesleri geldi.

“Ne oldu? Deprem mi?” diye seslendi Griffiths. “Dip tamamen değişmiş. Burada yüz defa on üç kulaç derine demir atmışımıdır. Sen misin Wilson?”

Bir balina teknesi yanlarına yanaştı, bir adam küpeşmeye tırmandı. Zayıf ışığın içinde Griffiths otomatik bir Colt tabancanın suratına doğrultulduğunu fark etti, başını yukarı kaldırınca David Grief’i gördü.

“Hayır, burada hiç demir atmadın,” diye güldü Grief. “Gabera burnun arkasında, yani senden şu bin iki yüz sterlinciği aldıktan hemen sonra gideceğim yerde. Makbuza gerek yok. Senin not yanımda, onu vereceğim sana.”

“Sen yaptın bunu!” diye bağırdı Griffiths ani bir öfkeyle ayağa sıçrayarak. “Sen koydun o sahte deniz fenerlerini! Gemimi enkaza çevirdin, Tanrı şahidimdir ki...”

“Ağır ol! Ağır ol!” Grief’in sesi sakın ve tehditkârdı. “Zahmet olmazsa o bin iki yüzü alabilir miyim lütfen?”

Griffiths’in üstüne derin bir çaresizlik çöker gibi oldu. Derin bir tiksinti hissine boğulmuştu. Güneşli topraklara, güneşin verdiği rahatsızlığa, tüm çabalarının boşa gidişine, ne yapsa ne etse de onu yine mağlup eden şu mavi gözlü, altın renkli, ondan daha üstün adama duyduğu tiksintiydi bu.

“Jacobsen,” dedi, “kasayı açıp şu... şu kan emiciye bin iki yüz sterlin verebilir misin?”

GÜNEŞİN TÜYLERİ

I

Fitu-Iva Adası, Polinezyalıların Güney Denizleri'ndeki son bağımsız kalesiydi. Bu bağımsızlığın üç etmeni vardı. Birinci ve ikinci etmenler adanın diğer yerlerden yalıtılmış olması ve halkının savaşçı özelliği idi. Fakat Japonya, Fransa, Büyük Britanya, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri adanın cazibesini aynı anda keşfetmeselerdi, bu etmenler adayı kurtaramazdı. Söz konusu devletler, bir metelik için kapışan sokak çocukları gibiydiler. Birbirlerinin ayağına dolaşıyorlardı. Bu beş gücün savaş gemileri Fitu-Iva'nın küçük limanına doluşmuştu. Ortalıkta savaş söylentileri ve tehditleri kol geziyordu. Tüm dünya sabah kahvaltısını yaparken Fitu-Iva'yla ilgili haberleri okuyordu. Bir Amerikalı denizcinin de o zamanlar dediği gibi, bu beş devlet ellerini tencereye aynı anda sokmuştu.

Böylece Fitu-Iva ortak himaye altına girmekten bile kurtulmuş ve Kral Tulifau, diğer adıyla Tui Tulifau, Sydney'li bir tüccarın kendisi için California çamından inşa ettirdiği ahşap sarayında irili ufaklı tüm konularda adalet dağıtmaya devam etmişti. Tui Tulifau her santimetresiyle kral olmasının yanı sıra her saniyesiyle de kraldı. Krallığının elli sekizinci yıl ve beşinci ayını doldurdu-

ğunda sadece elli sekiz yaşında ve üç aylıktı. Yani nefes aldığı süreden beş milyon saniye daha fazla krallık yapmıştı çünkü doğumundan iki ay önce kral ilan edilmişti.

Neredeyse iki metre boyunda, yüz kırk beş kilo ağırlığında olmasına rağmen pek de şişman görünmeyen, kral gibi bir kraldı, asil bir görünüşü vardı. Ama Polinezya “şef soyu” için alışılmadık bir durum değildi bu. Kraliçesi Sepeli bir metre doksan santimetre boyunda ve yüz yirmi kiloydu. Kraliçenin kardeşi, başbakanlık yapmaya ara verdiği zamanlarda orduyu kumanda eden Uiliami ise kraliçeden iki buçuk santimetre daha uzun ve neredeyse yirmi kilo daha ağırdı. Tui Tulifau neşeli, yemeyi içmeyi seven biriydi. Tui Tulifau’nun halkı da neşeliydi ama yeri geldiğinde kendilerini öfkeliendirenlere ölü domuzlar fırlatabilirlerdi. Yine de eski zamanlarda korsan sandal ağacı tüccarlarının ve insan ticareti yapanların hayatlarına mal olacak şekilde öğrendikleri üzere, yeri geldiğinde Maori’ler gibi savaşırlardı.

II

Grief’in uskunası *Cantani*, Pillar Kayalıkları’nın girişini geçeli iki saat olmuştu ve esip esmemeye bir türlü karar veremeyen rüzgârın ısıklık gibi fısıltısıyla limana yanaşmıştı. Yıldızların aydınlattığı, serin bir akşamdı ve gemi kaplumbağa hızıyla demir atacakları yere ilerlerken pupa tarafında tembellik ediyorlardı. Ticaret vekili Willie Smee kamaradan çıktı, sahil kıyafetleri göze batıyordu.

“Dans var bu gece sanırım, ha?” dedi Grief.

“Hayır,” diye yanıt verdi ikinci kaptan. “Taitua’ya gidiyor. Willie ona körkütük âşık.”

“Sen öyle san,” diye inkâr etti ticaret vekili.

“Öyleyse o sana körkütük âşık, ikisi de aynı kapıya çıkıyor,” diye devam etti ikinci kaptan. “Karaya ayak bas-

tıktan sonra bir saate kalmadan kulağının arkasında bir çiçek, başında bir taç ve kolunda da Taitua olacak.”

“Kıskançlığın daniskası,” diye burun kıvırdı Willie Smee. “Taitua senin olsun isterdin ama yapamıyorsun.”

“Seninki gibi gömlekler bulamıyorum da ondan. Bahse girerim Fitu-Iva’dan bu gömlek olmadan ayrılacaksın.”

“Zaten Taitua almazsa büyük ihtimalle Tui Tulifau kapacaktır,” diye uyardı Grief. “İyisi mi o bunu hiç görmesin, aksi halde uğraş dur.”

Kıyıdaki evlerin ışıklarına baktıktan sonra yüzünü onlara çevirerek, “Doğru,” dedi Kaptan Boig. “Geçen seferimde, Kanakalarımın birinden ceza olarak fiyakalı bir kemerini ve kaplama bıçağını aldı.” İkinci kaptana döndü. “İstedığınız zaman demir atabilirsiniz Bay Marsh. Çok gevşek bırakmayın. Rüzgâr esecek gibi durmuyor ve sabah belki kopra kulübelerinin karşısına geçeriz.”

Bir dakika sonra uskunanın çapası gürültüyle aşağı bırakıldı. Balina teknesi indirilmiş, uskunanın yanında duruyordu ve kıyıya gidecek ekip içine atladı. Tamamı karaya çıkacak olan Kanakaların dışında, teknede yalnızca Grief ve ticaret vekili vardı. Willie Smee mercan taşından küçük iskelenin başında mahcup bir tavırla kem küm ederek patronundan ayrıldı ve iki yanında palmyeler dizili bir yoldan aşağı doğru yürüyerek gözden kayboldu. Grief eski misyoner kilisesinin önünden geçen karşı yola saptı. Burada, sahildeki mezarların arasında, *ahu*’lar ve *lava-lava*’lardan ibaret hafif giysiler giymiş, başları çiçeklerle süslenmiş genç erkekler ve kadınlar dans ediyordu. Grief ilerleyip bazı yaşlıların uzun sıralar halinde oturup unutulup gitmiş misyonerlerin onlara öğrettiği ilahileri söylediği uzun, sazlardan yapılma *himine* evini geçti. Işıklarından ve seslerinden içeride geleneksel bir şenlik düzenlendiğini anladığı Tui Tulifau’nun

sarayını da geçti. Şenlik düzenlenmişti çünkü mutlu Güney Denizi Adaları içinde Fitu-Iva en mutlusuydu. Doğum ve ölüm olduğunda ziyafet çeker, şölen yaparlardı, ölüp gidenler ve henüz doğmamış olanlar için de aynı şekilde ziyafet çekerlerdi.

Grief, gür çiçeklerin ve eğreltiotunu andıran keçiboyunu ağaçlarının arasından kıvrılıp bükülen Broom Yolu boyunca dümdüz ilerledi. Ilık havaya hoş kokular hâkimdi ve başının üzerinde, arka planda yıldızların bulunduğu, meyve yüklü mango ağaçları, görkemli avokado ağaçları ve ince palmiye ağaçları yükseliyordu. Dört bir yanda sazdan kulübeler vardı. Sesler ve kahkahalar karanlığı deliyordu. Suyun üzerinde titreşen ışıklar ve alçak sesler balıkçıların resiften dönmekte olduklarını gösteriyordu.

Sonunda Grief yoldan saptı, ayağı bir domuza takılınca hayvan öfkeyle homurdandı. Açık duran bir kapıdan içeri bakınca bir düzine hasır yığınının üzerinde oturan tıknaz ve yaşlıca bir yerli gördü. Adam arada bir hindistancevizi liflerinden yapılmış bir sinek kovucuyu istemsizce çıplak bacaklarına değdiriyordu. Gözlük takmıştı ve Grief'in İncil olduğunu anladığı bir kitabı büyük bir titizlikle okuyordu. Jeremia'ydı bu adam, Grief'in temsilcisiydi, ismini peygamber Yeremya'dan almıştı.

Safkan Samoa'lılarda normal olduğu üzere Jeremia, Fitu-Iva'lılardan daha açık tenliydi. Misyonerler tarafından eğitilmiş, batı tarafındaki yamyamların yaşadığı mercanadalarında gönüllü öğretmen olarak misyonerlerin davalarına layıkıyla hizmet etmişti. Ödül olaraksa tüm sakinleri Hristiyanlığı kabul etmiş olan Fitu-Iva cennetinden çıkanlara vaaz vermesi için gönderilmişti. Ne yazık ki Jeremia fazlasıyla iyi eğitilmişti. Rasgele eline geçen bir Darwin kitabı, dırdırcı bir eş ve Fitu-Iva'lı tatlı bir dul onu dinden çıkanların saflarına itmişti. Dinini inkâr etmek sayılmazdı bu. Darwin'i okumak entelektü-

el bir yorgunluğa yol açmıştı. Özellikle de dırdırcı bir kadınla evliyken böylesine karmaşık ve bilmecelerle dolu bu dünyayı anlamaya çalışmanın ne anlamı vardı? Ieremia işini savsakladıkça Misyonerler Kurulu onu mercanadalarına geri göndermekle tehdit eder oldu, karısının diliyse sivrildikçe sivriliyordu. Tui Tulifau, özellikle sarhoş olduğu zamanlarda karısından yediği dayaklarla bilinen, halden anlayan bir kraldı. Politik nedenlerden ötürü –kraliçe de kendisi gibi kraliyet kanı taşıyordu ve kardeşi de orduyu kumanda ediyordu– Tui Tulifau karısından boşanamıyordu ama Ieremia'yı karısından boşayabilirdi ve bunu yaptı da. Ieremia da hemen ticaret hayatına atıldı ve o beğendiği kadını aldı. Bağımsız bir tüccar olarak başarısız olmuştu, bunun sebebi büyük ölçüde Tui Tulifau'nun evlere şenlik yönetimi idi. Bu şen şakrak krala borç vermeyi reddetmek mallarına el koyulmasına davetiye çıkarmaktı, ona borç vermekse kesin iflas demektir. Ieremia sahilde aylak aylak gezdiği bir yılın sonunda David Grief'in temsilcisi olarak çalışmaya başlamış, on iki yıl boyunca onurlu ve verimli bir şekilde hizmet etmişti çünkü Grief, krala borç vermeyi reddedebilen ve verdiyse ödeme günü geldiğinde bunu tahsil edebilen ilk adam olduğunu kanıtlamıştı.

Patronu içeri girince Ieremia gözlüklerinin üstünden vakarla baktı, kaldığı yeri vakarla işaretleyip kenara kaldırdı ve vakarla el sıkıştı.

"Bizzat geldiğiniz için mutluyum," dedi.

"Başka nasıl gelebilirdim?" diye güldü Grief.

Ama Ieremia mizahtan anlamazdı, bu şakayı dikkate almadı.

Büyük bir ciddiyetle ve çok heceli kelimeleri yuvarlayarak, "Adadaki ticari durum çok fena," dedi. "Hesap defterim akıllara zarar."

"Satışlar kötü mü gidiyor?"

"Aksine. Mükemmel gidiyor. Raflar boş, fazlasıyla boş. Fakat..." Gözleri gururla parıldadı. "Fakat depoda çok mal var; ihtiyatla kilitli tutuyorum depoyu."

"Tui Tulifau'ya çok mu kredi verdin?"

"Aksine. Hiç kredi vermedim. Üstelik bütün eski borçlar ödendi."

"Seni anlayamıyorum Ieremia," diye itiraf etti Grief. "Ne biçim şaka bu? Raflar boş, alacak yok, eski borçlar kapatılmış, depo kilitli. Anlatır mısın, ne oldu?"

Ieremia hemen cevap vermedi. Hasırların uzak köşesine uzanarak büyük bir para kutusunu yanına çekti. Grief kutunun kilitli olmadığını fark etti ve şaşırdı. Samoa'lı, para muhafaza etme konusunda her zaman fazlasıyla dikkatli biri olmuştu. Kutu kâğıt parayla dolu görünüyordu. Ieremia en üstteki banknotu çıkardı ve Grief'e uzattı.

"Cevap burada."

Grief oldukça iyi basılmış banknota göz attı. "*Fitu-Iva Birinci Kraliyet Bankası bu banknotun sahibine isteği üzerine bir sterlin ödeyecektir,*" diye üzerindeki yazıyı okudu. Banknotun ortasında bir yerlinin bulanık yüzü vardı. Resmin altında Tui Tulifau'nun imzası ve altında "hazine şansölyesi" yazan Fulualea diye birinin imzası vardı.

"Fulualea da kim?" diye sordu Grief. "Fijili ismi bu, değil mi? Güneşin tüyleri anlamında?"

"Aynen öyle. Güneşin tüyleri anlamına geliyor. Öyle diyor kendine bu aşağılık dalavereci. Fiji'den gelmiş buraya, Fitu-Iva'yı tepetaklak etmek için, yani ticari olarak."

"Sanırım şu Levuka'lı açığöz heriflerden biri?"

Ieremia başını üzgünce salladı. "Hayır, bu adi herif beyaz bir adam ve pespayenin teki. Kulağa asil gelen bir isim uydurmuş kendine ve bu ismi aşağılık emellerine alet edecek şekilde pisliğin içine sürüklemiş. Tui Tulifau'yu sarhoş etti. Çok sarhoş etti onu. Her daim sarhoş kalma-

sını sağladı. Karşılığında da hazine şansölyesi unvanını ve diğer unvanları aldı. Bu sahte kâğıtları bastırdı ve insanları bunları almaya zorladı. Dükkân vergisi, kopra vergisi ve tütün vergisi koydu. Liman harçları ve kurallarının yanı sıra başka vergiler de getirdi. Ama halk değil, sadece tüccarlar vergilendiriliyor. Kopra vergisi koyulduğunda ben de kopranın alım fiyatını buna göre düşürdüm. Sonra insanlar söylenmeye başladı ve Güneşin Tüyleri eski fiyatı geri getiren ve fiyatın düşürülmesini yasaklayan yeni bir kanun çıkardı. Beni iki sterlin ve beş domuz cezasına çarptırdı, benim beş domuzumun olduğunu herkes bilir zaten. Hesaba kaydedilmiş olduklarını göreceksiniz. Fulc-rum Şirketi'nin temsilcisi olarak çalışan Hawkins önce domuz, sonra cin cezasına çarptırıldı ve sesini yükseltip itiraz ettiği için askerler gelip deposunu yaktı. Ben satış yapmayı reddedince bu Güneşin Tüyleri tekrar para cezası kesti ve kanunu bir kez daha ihlal edersem depomu yakacağını söyledi. Bu yüzden raflarda ne varsa sattım ve şimdi bir kasa dolusu kıymetsiz kâğıt var elimde. Siz de maaşımı bana kâğıt parayla öderseniz rüsva olurum, gerçi hakkınız da var buna. Şimdi, ne yapmalıyız?"

Grief omuz silkti. "Önce şu Güneşin Tüyleri'ni görüp durumu ölçüp biçmem gerek."

"Öyleyse çabuk olmalısınız," dedi Ieremia. "Yoksa o zamana kadar size bir sürü ceza kesmiş olur. Bu şekilde krallığın tüm madenî paralarını emdi. Toprağın altında gömülü olanları saymazsak tüm paralar onda."

III

Grief, Broom Yolu boyunca geri dönerken saray arazisinin girişini işaret eden ışıklı lambaların altında, o sırada saraydan çıkmakta olan kısa boylu, toparlak, kaba kumaştan ütüsüz giysiler içinde, sinekkaydı tıraşlı ve al

yüzlü bir beyefendiyle karşılaştı. Tedbirli ve doygun yürüyüşünde tanıdık bir şeyler vardı. Grief adamı ânında tanıdı. Daha önce de bir düzine Güney Denizi limanında rastlamıştı ona.

“Bak sen, Cornelius Deasy!” diye bağırdı.

“İşte Grief, şu bizim yaşlı şeytan,” diye karşılık verdi, el sıkışırken.

“Gemime buyur, iyi kalite isli viskim var,” diye davette bulundu Grief.

Cornelius omuzlarını geri atıp sertleşti.

“Olmaz Bay Grief. Ben artık Fulualea’yım. O eski dalkavukluklar bundan böyle bana sökmez. Ben yüce majesteleri Kral Tulifau’nun verdiği yetkiyle, hazine şansölyesi ve kralın vaktini kraliyet eğlencesiyle, yani adaletin terazisini kurcalamakla geçirmedeği zamanlarda da adalet bakanıyım.”

Grief hayretini ıslık çalarak gösterdi. “Demek, Güneşin Tüyleri sensin!”

“Yerel dildeki karşılığını tercih ederim,” diye düzeltti. “Fulualea demenizi rica ediyorum. Eski günleri de unutmadan Bay Grief, size bu haberi vermek kalbimi derinden yaralıyor. Mercanadalarında yaşayan Polinezyalı nazik yerlileri soymak niyetiyle buraya gelen her tüccarın yapmak zorunda olduğu gibi, siz de yasal gümrük verginizi ödemek zorundasınız... Ne diyecektim? Hah! Hatırladım. Yönetmeliği çiğnediniz. Fitu-Iva Limanı’na günbatımından sonra borda fenerleriniz sönük halde, kötü kasıtle girdiniz. Lafımı bölmeyin. Kendi gözlerimle gördüm sizi. Bu suçunuzdan dolayı beş sterlin cezaya çarptırıldınız. Cin var mı geminizde? Çok ciddi bir suçtur bu. Ferah limanımızdaki denizcilerimizin hayatlarının iki kuruşluk yağ parasından sakınmak adına tehlikeye atılmasını hoş karşılamayız. Bir soru sordum size, cin var mı geminizde? Liman amiri olarak soruyorum.”

"Amma da yük almışsın omuzlarına," diye sırtıttı Grief.

"Beyaz adamın yükü bu. Bu haydut tüccarlar bütün yükü Güney Denizi'nde tahta oturmuş en iyi kalpli kral olan Tui Tulifau'nun omzuna yıkıyorlar, kraliyetin çanağındaki içkinin kökünü kazıyorlardı. Bu yüzden ben, Cornelius –daha doğrusu Fulualea– adaletin yerini bulması için buradayım. Bunu yapmak hiç hoşuma gitmese de liman amiri olarak sizi karantina kurallarını ihlal etmekten suçlu buluyorum."

"Ne karantinası?"

"Liman doktorunun kararı. Gemi buradan ayrılana kadar kıyıyla hiçbir teması olmayacak. Geminizde suçiçeği veya boğmaca hastalığı varsa, herkese güvenen şu yerlilerin başına gelecek felaketi bir düşünün! Kim koruyacak bu nazik, saf Polinezyalıları? Elbette ben, bu ulvi görevin başındaki Fulualea, Güneşin Tüyleri."

"Liman doktoru da kim oluyor?" diye sordu Grief.

"Liman doktoru benim, Fulualea. Suçunuz çok ciddiydi. Kendinizi beş kasa Hollanda ciniyle cezalandırılmış bilin."

Grief içtenlikle kakhaha attı. "Hallederiz Cornelius. Gemiye gidelim, bir içkimi iç."

Güneşin Tüyleri, bu teklifi mağrur bir şekilde kenara itti. "Bu rüşvettir. Kabul etmeyeceğim, görevime ihanet etmeyeceğim. Ayrıca neden geminize ait evrakları sunmadınız? Gümrük müdürü olarak sizi beş sterlin ve ayrıca iki kasa daha cin cezasına çarptırıyorum."

"Bana bak Cornelius. Şaka da bir yere kadar, çok uzattın artık. Burası Levuka değil. Kulağını çekerim senin. Başıma bela olma."

Güneşin Tüyleri tökezleyerek, panik içerisinde geri çekildi.

"Bana şiddet uygulayamazsınız," diye gözdağı verdi. "Haklısınız. Burası Levuka değil. İşte sırf bu yüzden Tui

Tulifau ve kraliyet ordusunu arkama alarak başınıza bela olmak tam da yapabileceğim bir şey ve yapacağım da. Bu cezaları hemen ödeyeceksiniz, yoksa geminize el koyarım. İlk değilsiniz. Şu çekik gözlü inci tüccarı Peter Gee limanımıza sızmakla, bütün kurallarımızı çiğnemekle ve birkaç ufak cezayı ödememek için gürültü patırtı koparmakla ne elde etti? Hayır, tutturmuş, illa ki öde-meyecek, bu yüzden şimdi sahilde oturmuş kara kara düşünüyor.”

“Benim anladığım şeyi kastetmiyorsun, değil mi?”

“Tabii ki onu kastediyorum. Liman idaresinin yüksek yetkisiyle uskunasına el koydum. Şu an sadık ordumuzun beşte biri gemide ve ona göz kulak oluyor. Gelecek hafta bugün satılacak. Ambarındaki on ton civarı istiridye kabuğuna da el koyuldu. Acaba sizdeki cinlerle takas edebilir miyiz? İndirim yaparım, söz veriyorum. Ne kadar cininiz var demiştiniz?”

“Hâlâ cin istiyorsun, öyle mi?”

“Neden olmasın? Tui Tulifau pek âlemci bir kral. Elbette ona içki yetiştirmek için çok mesai harcıyorum, o da bu konuda çok geniş görüşlü. O dalkavuk şef takımı sürekli içki içmek için doluşuyor. Utanç verici. Bu cezaları ödeyecek misiniz Bay Grief, yoksa daha sert önlemler almak zorunda mı kalacağım?”

Grief oradan ayrılmak için sabırsızlıkla arkasını döndü.

“Cornelius, sen sarhoşsun. Bir daha düşün ve kendine gel. O âlemci Güney Denizi zamanları eskide kaldı. Şimdi böyle dalavereler çeviremezsin.”

“Eğer geminize dönmeyi düşünüyorsanız Bay Grief, sizi zahmetten kurtarayım. Sizin gibileri bilirim, keçi gibi inat edeceğinizi tahmin etmiştim. Bu yüzden çoktan önlem alındı. Mürettebatınızı kumsalda bulacaksınız. Geminize el koyuldu.”

Grief adamın hâlâ şaka yaptığını düşünerek Fulualea'ya döndü. Fulualea bir kez daha panikle geri çekildi. Karanlığın içinde iri bir adamın karaltısı belirdi yanında.

“Sen misin, Uiliami?” diye mırıldandı Fulualea. “Burada bir korsan daha var. Kolunun kuvvetiyle bana destek ol, ey benim Herkül'ü andıran kardeşim.”

“Selam, Uiliami,” dedi Grief. “Fitu-Iva ne zamandan beri Levuka'lı bir lodosçu tarafından yönetilir olmuş? Uskunama el koyulduğunu söylüyor. Doğru mu?”

“Doğru,” diye gürlledi Uiliami göğsünün derinliklerinden. “Willie Smee'ninki gibi başka ipek gömleğiniz var mı? Tui Tulifau öyle bir gömleği olsun istiyor. Duymuş.”

“Ne olduğu fark etmez,” diye araya girdi Fulualea. “Gömlek veya uskuna, hepsi kralın olacak.”

“Kafana göre davranıyorsun, Cornelius,” diye mırıldandı Grief. “Düpedüz korsanlık bu. Bana bir şans bile tanımadan gemime el koydun.”

“Şans verdim ya. Daha beş dakika bile olmadı, burada dururken cezalarınızı ödemeyi reddetmediniz mi?”

“Ama gemime çoktan el koyulmuştu.”

“Tabii, neden olmasın? Ödemeyi reddedeceğinizi bilmiyor muydum sanki? Son derece adilane, ortada adaletsizlik falan yok. Adalet, yani Cornelius Deasy'nin –daha doğrusu Fulualea'nın– ışıltılı sunağında her daim ibadet ettiği o parlak yıldız! Şimdi yıkılın karşımdan tüccar efendi, yoksa saray muhafızlarını salarım üstünüze. Uiliami, bu tüccar adam laftan anlamıyor. Muhafızları çağır.”

Uiliami geniş, çıplak göğsünde hindistancevizi lifinden bir kordonun ucunda asılı duran düdüğü öttürdü. Grief elini öfkeyle Cornelius'a uzattı ama Cornelius sendeleyerek Uiliami'nin devasa bedeninin arkasına kaçıp saklandı. Teki bile bir metre seksen santimetreden kısa olmayan bir düzine iriyarı Polinezyalı saray yolundan aşağı inip kumandanlarının arkasına dizildi.

“Yıkılın karşımdan tüccar efendi,” diye emretti Cornelius. “Görüşmemiz sona erdi. Davalarınızı sabah göreceğiz. Şimdi sayacağım suçlarınızla ilgili hesap vermek için sabah saat tam onda sarayda olun: Huzuru bozmak, isyana teşvik eden ve vatana ihanet içeren sözler sarf etmek, incitmek, sakatlamak, yaralamak ve berelemek kasıtlı ada yargıcına saldırmak, karantinayı ihlal etmek, liman yönetmeliklerine karşı gelmek ve gümrük ofisi kurallarını çiğnemek. Sabahleyin, kardeşim, sabahleyin horozlar öter ötmez adalet yerini bulacak. Tanrı ruhunuza merhamet etsin.”

IV

Grief duruşma saati gelip çatmadan önce, Peter Gee’yle birlikte Tui Tulifau’yla görüşme fırsatına erişti. Kral, etrafı altı şefle sarılmış vaziyette, saray bahçesi içindeki avokado ağaçlarının gölgesine serilmiş hasırlarda uzanıyordu. Saat erken olsa da hizmetçi kızlar harıl harıl cin servisi yapıyordu. Kral eski dostu Davida’yı gördüğüne sevinmiş, yeni kuralları ihlal ettiği için de üzülmüştü. Bunun dışında bu konu hakkında konuşmaktan kararlılıkla kaçınıyordu. Mallarına el koyulmuş iki tüccarın tüm itirazları cin servisiyle geçirtililiyordu. Kralın değişmek bilmeyen cevabı, “Bir içki alın,” oluyordu ama bir ara Güneşin Tüyleri’nin ne kadar mükemmel bir adam olduğunu söyleyecek kadar içini döktü. Saray işleri daha önce hiç bu kadar refah içinde yürümemişti. Hazineye hiç bu kadar para, piyasada hiç bu kadar cin olmamıştı. “Fulualea’dan çok memnunum,” diye bitirdi konuşmasını. “Bir içki alın.”

Grief birkaç dakika sonra Peter Gee’ye, “Buradan derhal çıkmalıyız,” diye fısıldadı, “yoksa küfelik olacağız. Ayrıca, kendime hâkim olmalıyım yoksa çok geçmeden

kundaklama, sapkınlık, cüzam veya başka bir suçtan da yargılanıyor olacağım.”

Kralın huzurundan ayrılırken Grief'in gözü bir an Kraliçe Sepeli'ye çarptı. Kraliçe, eşine ve içkici dostlarına bakıyordu. Yüzündeki hoşnutsuz ifade Grief'e ipucu verdi. Bir şeyler yapılabilecekse, kraliçe vasıtasıyla olacaktı.

Büyük saray arazisinin bir başka gölgelik köşesinde Cornelius mahkeme kurmuştu. İşe erkenden koyulmuştu anlaşılan çünkü Grief geldiğinde Willie Smee'nin duruşması bitmek üzereydi. El koyulan gemilerde görev yapanlar dışında bütün kraliyet ordusu oradaydı.

“Sanık ayağa kalksın,” dedi Cornelius, “ve bir ticaret vekiline yakışmayan şehvet dolu ve yüz kızartıcı suçuna istinaden mahkemenin verdiği adilane ve merhametli kararı duysun. Sanık parasının olmadığını söylüyor. Pekâlâ. Üzgünüm ki mahkememize ait bir cezaevi yok. Mahkeme bunun karşılığında, sanığın maddi durumunu da göz önünde bulundurarak, Willie Smee'yi şu an üzerindekiyle aynı türde, aynı modelde ve aynı kalitede bir ipek gömlekle ödeme yapma cezasına çarptırmıştır.”

Cornelius birkaç askere başıyla işaret verdi, onlar da ticaret vekilini bir ağacın arkasına götürdü. Bir dakika sonra Smee gömleksiz çıkageldi ve Grief'in yanına oturdu.

“Sen ne suç işledin?” diye sordu Grief.

“Biliyorsam namerdim. Siz ne suç işlediniz?”

“Sıradaki dava,” dedi Cornelius aşırı resmî bir sesle. “Sanık David Grief, ayağa kalkın. Mahkeme dava veya davalarınızdaki kanıtları göz önünde bulundurdu ve şu karara vardı...” Söze girmeye kalkışan Grief'e, “Kesin sesinizi!” diye gürledi. “Size kanıtların incelendiğini, derinlemesine incelendiğini söyledim. Mahkeme, sanığa ilave suçlar yükleme arzusunda değildir ve bu saygısızlığından dolayı, sanığı mahkemeye saygısızlıkta bulunmaması hususunda uyarmak ister. Liman kurallarının ve yönetmeli-

ğinin açıkça ve kasten ihlal edilmesi, karantina ihlali ve gemicilik kanunlarına itibar etmeme suçlarından ötürü sanığa ait *Cantani* adlı uskunaya, tüm müştemilatı, donanımı ve kargosuyla birlikte, on gün sonra açıkartırmayla satılmak üzere Fitu-Iva hükümeti tarafından bu mahkeme kararıyla el koyulmuştur. Sanık, şiddet ve kargaşaya yol açacak davranışlar ve kraliyet kanunlarını tanımamak eylemlerinden oluşan kişisel suçlardan ötürü de yüz sterlin ve on beş kasa cin ödemeye mahkûm edilmiştir. Size söyleyecek bir şeyinizin olup olmadığını sormayacağım. Ama cezanızı ödeyecek misiniz? Sorum bu.”

Grief hayır anlamında başını salladı.

“Bu arada,” diye devam etti Cornelius, “kendinizi hapisten kaçmış bir mahkûm bilin. Çünkü sizi kapatabileceğimiz bir cezaevimiz yok. Son olarak mahkememizin edinmiş olduğu bilgilere göre, sanık bu sabah erken saatlerde emrindeki Kanakaları bilerek ve isteyerek resife kahvaltılık balık yakalamaya göndermiştir. Bu Fitu-Iva balıkçılarının haklarına alenen tecavüzdür. Yerel işletmelerimiz korunmalıdır. Mahkeme sanığın bu davranışını şiddetle kınamaktadır, ayrıca söz konusu suçun suçlu ve suçlular tarafından tekrarı durumunda, her biri ivedilikle Broom Yolu’nun tamirâtı işine koşulacaktır. Duruşma sona ermiştir.”

Yerleşkeyi terk ederlerken Peter Gee, Tui Tulifau’nun hasırların üzerinde uzandığı yere bakması için Grief’i dürttü. Ticaret vekili Smee’nin iyice gerilmiş ve yamru yumru olmuş gömleği şişman kralın yağlı vücudunu sarmıştı.

V

“Durum ortada,” dedi Peter Gee, Ieremia’nın evindeki toplantıda. “Deasy neredeyse tüm paraları topladı. Bu sırada gemilerimizden ele geçirdiği cinlerle kralın sü-

rekli içmesini sağlıyor. Bir punduna getirdiği an paraları alıp senin ya da benim gemimle buradan tüyecek.”

“Aşağılık bir adam,” dedi Ieremia, gözlük camlarını parlatmaya ara vererek. “Rezilin ve alçağın teki. Ona ölü domuzla vurmali, büsbütün ölü bir domuzla.”

“Aynen öyle yapmalı,” dedi Grief. “Ona ölü domuzla vurmali. Bunu yapacak kişi sen olsan şaşırmazdım Ieremia. Bir domuz seç ama bu domuzun ölü olmasına dikkat et. Tui Tulifau teknenin orada benim bir kasa viskimi tırtıklıyor. Ben kraliçeyle mutfak işlerini konuşmak için saraya gidiyorum. Bu arada sen de depodan biraz mal alıp raflarına yerleştir. Sana da biraz borç vereceğim Hawkins. Sen, Peter, Alman dükkânıyla ilgilen. Kâğıt para karşılığında satış yapmaya başlayın. Unutmayın, zararınızı karşılayacağım. Yanılmıyorsam, üç gün içerisinde ya ulusal konsey toplanacak ya da devrim olacak. Sen, Ieremia, adanın her yanındaki balıkçılara ve çiftçilere haberciler gönder, her yere, dağlardaki keçi avcılarına bile. Üç gün sonra sarayda toplanmalarını söyle.”

“Peki ya askerler?” diye itiraz etti Ieremia.

“Onları ben halledeceğim. İki aydır ücretleri ödemiş. Ayrıca Uiliami kraliçenin kardeşidir. Raflarınızda tek seferde çok fazla mal bulundurmayın. Askerler kâğıt parayla gelir gelmez satış yapmayı durdurun.”

“O zaman dükkânları yakarlar,” dedi Ieremia.

“Yaksınlar. Eğer yakarlarsa zararı Kral Tulifau öder.”

“Benim gömleğimin bedelini de öder mi?” diye sordu Willie Smee.

“Bu tamamen seninle Tui Tulifau arasındaki özel bir mesele,” diye cevap verdi Grief.

“Arka taraftan yırtılmaya başlamış,” diye yakındı ticaret vekili. “Bu sabah, daha giyeli on dakika bile olmadan fark ettim yırtıldığını. Bana otuz şiline mal oldu ve sadece bir kere giydim.”

“Ölü domuzu nereden bulacağım?” diye sordu Ieremia.

“Bir domuz öldüreceksin tabii ki,” dedi Grief. “Küçük bir domuz öldür.”

“Küçük bir domuz on şilin eder.”

“O halde hesaba, çalışma giderleri başlığının altına kaydet.” Grief bir süre durakladı. “Domuzun iyice leş gibi kokmasını istiyorsan onu hemen öldürsen iyi edersin.”

VI

“Güzel konuştun Davida,” dedi Kraliçe Sepeli. “Bu Fulualea beraberinde bir delilik getirdi ve Tui Tulifau cine boğulmuş durumda. Büyük konseyin toplanmasını onaylamazsa ona dayak atarım. Onu sarhoşken dövmek kolaydır.”

Ellerini yumruk yaptı. Kraliçenin Amazon kadınlarınınkine benzeyen vücuduna ve yüzündeki kararlılığa bakınca, Grief konseyin toplanacağından emin oldu. Fitu-Iva dili Samoa diline öyle benziyordu ki Grief bir yerli gibi konuşabiliyordu.

“Ve sen Uiliami,” dedi, “askerlerin madenî para istediklerini ve Fulualea’nın onlara sunduğu kâğıt paraları geri çevirdiklerini söylemiştin. Onlara kâğıt parayı almalarını söyle, ödeme de yarın yapılsın.”

“Neden zahmete giriyoruz?” diye itiraz etti Uiliami. “Kral sürekli sarhoş ve mutlu. Hazinesinde çok para var. Ben de mutluyum. Evimde iki kasa cin ve Hawkins’in dükkânından gelen bir sürü mal var.”

“Ah benim ömre bedel, domuz kardeşim!” diye patladı Sepeli. “Davida’yı duymadın mı? Kulağın yok mu senin? Evindeki cin şişeleri ve mallar bitince, tüccarlar da artık cin ve mal getirmeyi kesince ve Güneşin Tüyleri Fitu-Iva’nın bütün nakit parasıyla birlikte kaçınca ne ya-

pacaksın? Nakit para gümüş ve altındır, kâğıtsa sadece kâğıttır. İnsanlar söyleniyor diyorum sana. Sarayda balık kalmadı. Yerelması ve tatlı patatesler topraktan kaçmış gibi, çünkü yetişmiyorlar. Dağ köylüleri bir haftadır yabankeçisi göndermedi. Güneşin Tüyleri tüccarları eski fiyattan kopra almaya zorlamasına rağmen, insanlar satmıyorlar çünkü kâğıt parayı almak istemiyorlar. Sadece bugün tam yirmi eve haberci gönderdim. Aldığım tek cevap kimsede yumurta olmadığı. Güneşin Tüyleri tavuklara hastalık mı bulaştırdı? Bilmiyorum. Tek bildiğim yumurta olmadığı. İyi ki çok içki içenler az yemek yiyor, yoksa sarayda çoktan kıtlık baş göstermişti. Askerlerine söyle ücretlerini alsınlar. Ödeme onun kâğıt parasıyla yapılsın."

"Ve unutma," diye uyardı Grief, "dükkânlarda satış yapılıyor ama askerler kâğıt paralarıyla gelince geri çevrilecekler. Üç gün sonra da konsey toplanacak ve Güneşin Tüyleri ölü bir domuz kadar ölü olacak."

VII

Konsey günü ada yerlileri başkente doluştu. Fitulva'nın beş bin sakini kanoların veya balina teknelerinin içinde, yayan veya eşek sırtında bölük bölük toplanmışlardı. Haber uçtuktan sonraki üç gün bir hayli heyecanlı geçmişti. İlk başta tüccarların kıt raflarından çok sayıda mal satılmıştı. Fakat askerler ortaya çıkınca onların kâğıtlarla alışveriş istekleri reddedildi ve gidip Fulualea'dan madenî para almaları istendi. "Kâğıdın üzerinde istek üzerine kâğıt paraların madenî parayla değiştirileceği yazmıyor mu?" diye sordu tüccarlar.

Dükkânların yakılmasına engel olan yegâne şey Uiliami'nin güçlü otoritesi olmuştu. Yine de Grief'in kopra kulübelerinden biri duman içinde kaldı ve bunun bedeli, Ieremia tarafından kralın hesabına yazıldı. Ieremia'ya

da kötü muamelede bulunuldu ve dalga geçildi, gözlükleri de kırılmıştı. Willie Smee'nin parmak boğumlarındaki deriler soyulmuştu. Fazla tantana çıkaran üç askerin çenelerini, Willie Smee'nin yumruklarına art arda şiddetle çarptıkları için olmuştu bu. Kaptan Boig de benzer şekilde yaralanmıştı. Peter Gee arbededen yara almadan çıkmıştı çünkü şansına, yumruklarına çarpanlar sadece dükkândaki ekmek sepetleri olmuştu.

Tui Tulifau, yanında Sepeli ve çevresinde sefa düşkünü şefleriyle saray bahçesinde, konseyin başında oturuyordu. Kralın sağ gözü ve çenesi, birisinin yumruklarına saldırmış gibi şişmişti. Sabah sarayda dönen dedikodulara göre, Sepeli aile içi bir dayak icra etmişti. Artık her ne oluyorsa kocası ayıktı ve şişman etleri Willie Smee'nin ipek gömleğindeki yırtıklardan keyifsizce dışarı sarkıyordu. Susuzluğu olağanüstüydü, kendisine devamlı taze içimlik cevizler sunuluyordu. Sarayın dışında, askerlerin girmelerine izin vermeyip geride tuttuğu ayaktakımı duruyordu. Sadece ikinci dereceden şefler, köylerin en hanım hanımcık kızları, en gösterişli erkekleri, konuşmacılar ve onların memurları alınmıştı içeri. Yüksek konumlu ve iltimaslı bir devlet yetkilisi olduğu için Cornelius Deasy kralın sağında oturuyordu. Kraliçenin solunda, Cornelius'un karşısında, etrafında temsil ettiği tüccarlar olan Ieremia vardı. Gözlüklerinden mahrum kalmış olduğundan, hazine şansölyesine gözlerini kısarak bakıyordu.

Her biri kendilerinden mevkice daha düşük konuşmacılar ve şefler tarafından desteklenen rüzgârüstü ve rüzgâraltı kıyısının, dağ köylerinin konuşmacıları sırayla ayağa kalkıp konuşma yaptı. Tamamen aynı şeyleri söylemişlerdi. Kâğıt paradan yakınmışlardı. İşler iyi gitmiyordu. Artık kopra tütsülenmiyordu. Halk şüphe içindeydi. İşler öyle bir raddeye gelmişti ki, herkes borçlarını ödemek istiyordu ama kimse alacağını tahsil etmek iste-

miyordu. Alacaklılar borçlulardan kaçır olmuştı. Para değersizdi. Fiyatlar artıyor ve mallar tükeniyordu. Bir kümes hayvanının fiyatı eskisinin üç katına çıkmıştı ve derhal satılmazsa eti kartlaşıyor ya da yaşlandığı için muhtemelen ölüyordu. Şöyle bir bakınca her şeye kasvet çökmüştü. Alametler ve kehanetler belirmişti. Bazı bölgelerde fare vebasası baş göstermişti. Ekinler kötü durumdaydı. Hintelmaları çok küçüktü. Rüzgârüstü kıyısındaki en verimli avokado ağaçları esrarengiz biçimde bütün yapraklarını dökmüştü. Mangolarda tat kalmamıştı. Bir çeşit kurt muzlara dadanmıştı. Balıklar okyanusu terk etmiş, çok sayıda kaplan köpekbalığı ortaya çıkmıştı. Yabankeçileri erişilmez zirvelere kaçmıştı. Kazanlardaki *poi*¹ acı bir tat veriyordu artık. Dağlardan gümbürtüler geliyor, geceleri ruhlar yürüyordu, Punta-Puna'da bir kadın çarpılıp dilsiz kalmıştı ve Eiho köyünde, beş ayaklı dişi bir keçi yavrusu doğmuştu. Köy konseylerindeki yaşlıların ortak kanısı da tüm bunların sebebinin Fulualea'nın tuhaf parası olduğuydu.

Uiliami ordu adına konuştu. Adamları hoşnutsuz ve isyana meyilliydi. Tüccarlar kraliyet fermanı gereği parayı kabul etmeleri gerekirken reddediyorlardı. Söylemek istemezdi ama görünüşe göre Fulualea'nın tuhaf parasının bununla bir ilgisi vardı.

Ardından, tüccarların sözcüsü olarak Ieremia konuştu. Doğrulduğunda, ayaklarının arasında büyük bir saz sepetin durduğu fark edilebiliyordu. Ieremia tüccarların getirdiği, çeşitlilik, güzellik ve dayanıklılık bakımından Fitu-Iva'da dövülerek üretilen dayanıksız, kaba *tapa* kumaşıyla kıyaslanamayacak kumaşlar üzerinde durdu. Artık kimse *tapa* giymiyordu. Ama eskiden, tüc-

carlar gelmezden önce hep *tapa* giyiyorlardı. Sonra çok cüzi bir fiyata satılan, en becerikli Fitu-Iva'lı cibinlik imalatçısının benzerini bin yılda bile yapamayacağı sivrisinek cibinlikleri vardı. Tüfeklerin, baltaların, çelik olta iğnelerinin ve hatta iğnelerden, ipliklerden ve pamuk misinalardan beyaz una ve parafin yağına kadar ürünlerin emsalsiz faydalarından bahsetti.

Sonra görüşlerini alt başlıklara ayırarak uzun uzun, tüm ayrıntılarıyla düzen, tertip ve medeniyetten bahsetti. Tüccarların medeniyetin taşıyıcısı olduğunu ve ticaret yaparken korunmaları gerektiğini yoksa bir daha gelmeyeceklerini savundu. Batı tarafında tüccarları korumayan adalar vardı. Ne olmuştu sonunda onlara? Tüccarlar oralara gitmeyi bırakmışlardı ve şimdi o adalardaki insanların vahşi hayvanlardan farkı yoktu. Çıplak geziyor, ipek gömlek giymiyor (bu cümleyi kurarken manalı gözlerle krala bakıp göz kırptı) ve birbirlerini yiyorlardı.

Güneşin Tüyleri'nin acayip kâğıtları para değildi. Tüccarlar paranın ne olduğunu biliyordu ve o kâğıtları kabul etmiyordu. Fitu-Iva'dakiler tüccarların bu kâğıtları alması için ısrar ederse, tüccarlar adayı terk edecek ve bir daha dönmeyeceklerdi. İşte o zaman *tapa* yapımını çoktan unutmuş olan Fitu-Iva'lılar ortalıkta çırılçıplak dolaşacak ve birbirlerini yiyecekti.

Daha birçok şey söyledi, tam bir saat boyunca konuşup sözü her seferinde tüccarların gelmeyi bırakması halinde Fitu-Iva'nın halinin nice olacağına getirdi. "Ve işte o gün geldiğinde," diye bitirdi konuşmasını, "Fitu-Iva'lılar şu koca dünyada nasıl bilinecek? *Kai-kanak*¹ diyecek herkes onlara. *Kai-kanak! Kai-kanak!*"

Tui Tulifau az ve öz konuştu. Halk, ordu ve tüccarlar meramlarını bildirmişlerdi. Şimdi görüşlerini sunma

1. İnsan yiyen. (Ç.N.)

sırası Güneşin Tüyleri'ndeydi. Getirdiği mali düzenle harikalar yarattığı su götürmezdi. "Bu düzenin nasıl işlediğini bana birçok kez anlattı," diye bitirdi konuşmasını Tui Tulifau. "Çok basit. Şimdi de size anlatacak."

Bunun beyaz tüccarların bir komplosu olduğunu ileri sürdü Cornelius. Beyaz un ve parafin yağının türlü nimetleri bakımından Ieremia haklıydı. Fitu-Iva'lılar *kai-kanak* olmak istemiyordu. Fitu-Iva medeniyet istiyordu; daha fazla medeniyet istiyordu. Oradakilere kendisini iyi dinlemelerini söyledi çünkü en önemli noktayı açıklıyordu: Kâğıt para yüksek medeniyetin göstergesiydi. İşte bu yüzden o, yani Güneşin Tüyleri, kâğıt parayı devreye sokmuştu. Ve işte sırf bu yüzden tüccarlar buna karşı çıkıyordu. Onlar Fitu-Iva'nın medenileşmesini istemiyordu. Neden okyanusun ücra köşelerinden mallarıyla Fitu-Iva'ya gelmişlerdi? O, yani Güneşin Tüyleri, bunun sebebini onların yüzüne söyleyecekti. Tüccarların kendi ülkelerindeki insanlar, tüccarların Fitu-Iva'lılar üzerinden elde ettikleri o çok yüksek kârları elde etmelerine izin vermeyecek kadar medeniydi. Fitu-Iva'lılar bir güzel medenileşirlerse, tüccarların ticareti bitecekti. İşte o zaman her Fitu-Iva'lı dilerse bir tüccar olabilecekti.

İşte bu yüzden beyaz tüccarlar onun, yani Güneşin Tüyleri'nin getirdiği kâğıt para sistemine karşı çıkıyordu. Ona neden Güneşin Tüyleri diyorlardı? Çünkü o, Göğün Ötesindeki Dünyadan Işığı Getiren'di. Kâğıt para ışıktı. Soyguncu beyaz tüccarlar ışıktaki serpilemezdi. Bu yüzden ışığa karşı savaşıyorlardı.

Cornelius, bunu Fitu-Iva'nın güzel insanlarına kanıtlayacaktı ve bunu düşmanlarının ağzından çıkacak sözlerle yapacaktı. Yüksek medeniyete sahip bütün ülkelerde kâğıt para sistemi kullanıldığı bilinen bir gerçektir. Bunun doğru olup olmadığını Ieremia'ya sordu.

Ieremia cevap vermedi.

“Görüyorsunuz,” diye devam etti Cornelius, “cevap vermiyor. Gerçeği inkâr edemiyor. İngiltere, Fransa, Almanya, bütün büyük *papalangi*¹ ülkeleri kâğıt para sistemine sahiptir. Bu sistem işe yarıyor. Yüzyıllardır işe yarıyor. Haydi o zaman Ieremia, dürüst bir adam ve bir zamanlar Tanrı’nın bağında inançla çalışmış biri olarak, büyük *papalangi* ülkelerinde bu sistemin işe yaradığını inkâr et bakalım.”

Ieremia inkâr edemedi, dizlerinin üstünde duran sepetin bağlarıyla sinirli sinirli oynuyordu.

“Görüyorsunuz, dediğim gibi,” diye devam etti Cornelius. “Ieremia da öyle olduğunu kabul ediyor. Bu yüzden, ey Fitu-Iva’nın güzel insanları, size soruyorum, bir sistem *papalangi* ülkeleri için iyiye neden Fitu-Iva için de iyi olmasın?”

“Aynı şey değil!” diye bağırdı Ieremia. “Güneşin Tüyleri’nin verdiği kâğıtlar büyük ülkelerin kâğıtlarından farklı.”

Cornelius’un buna hazırlıklı olduğu belliydi. Herkesin tanıdığı bir Fitu-Iva banknotu çıkardı.

“Bu nedir?” diye sordu.

“Kâğıt, sadece kâğıt,” diye cevap verdi Ieremia.

“Peki ya bu?”

Cornelius bu sefer İngiliz Merkez Bankası’na ait bir banknot çıkarmıştı.

“Bu, İngilizlerin kâğıt parası,” diye açıkladı konseye, aynı anda incelesin diye Ieremia’ya uzatmıştı banknotu.

“Bu, İngilizlerin kâğıt parası, değil mi Ieremia?”

Ieremia başıyla isteksizce onayladı.

“Fitu-Iva’nın kâğıt parasının kâğıttan ibaret olduğunu söyledin, peki ya İngilizlerinki? Nedir bu? Gerçek bir erkek gibi cevap vermen gerek... Herkes vereceğin cevabı bekliyor Ieremia.”

1. Beyazlar, beyaz insanlar. (Y.N.)

“Bu... bu...” diye konuşmaya başladı şaşırıp kalmış Ieremia, sonra da kem küm etti, bu hile onu aşıyordu.

Cornelius, Ieremia’nın kem küm eden ifadesini taklit ederek, “Kâğıt, sadece kâğıt,” diye cevap verdi.

Herkesin yüzünde bir inanç belirmişti. Kral hayranlıkla ellerini çırpı ve, “Her şey ortada, apaçık ortada,” diye mırıldandı.

“Görüyorsunuz, kendisi de kabul ediyor.” Deasy’nin sesinde ve duruşunda mutlak bir zafer okunuyordu. “Bir fark göremiyor. Çünkü bir fark yok. Paranın tıpkısı bu. Paranın ta kendisi.”

Bu arada Grief, Ieremia’nın kulağına bir şeyler fısıldadı, sonra Ieremia başını salladı ve konuşmaya başladı.

“Fakat bütün *papalangi*’ler bilir ki, İngiliz hükümeti kâğıt para karşılığında madenî para öder.”

Deasy’nin zaferi şimdi büsbütün kesinleşmişti. Bir Fitu-Iva banknotunu havaya kaldırarak, “Bu kâğıdın üzerinde de öyle yazmıyor mu?” diye sordu.

Grief yeniden fısıldadı.

“Orada Fitu-Iva hükümetinin madenî para ödeyeceği mi yazıyor?” dedi Ieremia.

“Öyle yazıyor.”

Grief üçüncü kez Ieremia’nın kulağına fısıldadı.

“İstek üzerine mi?” diye sordu Ieremia.

“İstek üzerine,” diye onayladı onu Cornelius.

“O halde madenî paramı şimdi istiyorum,” dedi Ieremia, kuşağındaki keseden küçük bir tomar banknot çıkararak.

Cornelius tomarı çabuk, değerini hesaplamaya çalışan bir bakışla taradı.

“Pekâlâ,” diye kabul etti. “Size madenî paranızı şimdi vereceğim. Ne kadar?”

“Biz de bu sistemin işe yaradığını görmüş olacağız,” diye kalabalığa seslendi şansölyesinin zaferini paylaşan kral.

"Duydunuz! Madenî paraları şimdi verecek!" diye yüksek sesle bağırdı Ieremia toplananlara.

Ardından iki elini birden sepete daldırdı ve tomar tomar Fitu-Iva banknotu çıkardı. Bunu yapınca konseyin toplandığı odayı tuhaf bir korku sardı.

"Burada," dedi Ieremia, "bin yirmi sekiz sterlin on iki şilin ve altı peni var. Buyurun, madenî paraları dolduracağınız torba."

Cornelius irkildi. Böyle bir meblağ beklememişti. Huzursuz gözleriyle, konseyin dört bir yanında banknot dolu bohçalarını çıkaran şefleri ve sözcüleri gördü. Askerler ellerindeki iki aylık maaşlarıyla konseyin ön kısmına doğru hızla ilerledi, arkalarındaki halk ise daha fazla parayla sarayı bastı.

"Kışkırttığınız bu olay bankaya saldırıdır," dedi Cornelius, Grief'e sitem ederek.

"Buyurun, madenî paraları dolduracağınız torba," diye üsteledi Ieremia.

"İşlemi ertelememiz gerek," dedi Cornelius çaresizce. "Mesai saatleri dışındayız."

Ieremia bir tomar para çıkardı. "Burada mesai saatlerine dair bir şey yazmıyor. İstek üzerine diyor, ben de şimdi istiyorum."

"Tui Tulifau, söyleyin yarın gelsinler," diye krala yalvardı Cornelius. "Ödeme yarın yapılsın."

Tui Tulifau tereddüt etti ama karısı gözlerini ona dikti. Sıktığı yumrukları heybetli birer topuza dönüşürken kaslı kolları geriliyordu. Tui Tulifau başka tarafa bakmaya çalıştı fakat beceremedi. Gerginlikle boğazını temizledi.

"Sistemin işlediğini görmek istiyoruz," diye emir verdi. "İnsanlar uzaklardan geldi."

"Ödememi istediğiniz miktar çok fazla," diye mırıldandı Deasy krala alçak sesle.

Sepeli adamın ne dediğini duydu ve öylesine vahşice homurdandı ki kral korkup istemsizce ondan geri kaçtı.

"Domuzu unutma," diye fısıldadı Grief, Ieremia'ya, Ieremia hemen ayağa kalktı.

Ieremia herkesin üzerinde dolaştırdığı bakışlarıyla, yükselmeye başlamış gürültülü kargaşayı durdurdu.

"Fitu-Iva'nın eski ve saygın bir geleneği vardı," dedi. "Bir adamın kötü işler çevirdiği kanıtlandığında eklemle-ri bir sopayla kırılır, sığ suların içinde kazığa bağlanır ve köpekbalıklarına canlı canlı yem edilirdi. Maalesef o günler geride kaldı. Yine de bir başka eski ve saygın gele-neğimiz devam ediyor. Ne olduğunu hepiniz biliyorsu-nuz. Bir adamın hırsız ve yalancı olduğu kanıtlanınca ölü bir domuzla dövülür."

Ieremia'nın sağ eli sepetin içine daldı ve gözlükleri olmamasına rağmen, sepetten çıkarılan ölü domuz isa-betli bir şekilde Deasy'nin ensesine indi. Ieremia ölü do-muzu öyle bir kuvvetle çarpmıştı ki, şansölye oturduğu yerde yuvarlandı. Daha doğrulamadan, Sepeli yüz yirmi kiloluk bir kadından beklenmeyecek bir çeviklikle ona doğru sıçradı. Bir eliyle adamı gömleğinin yakasından kavradı, diğer eliyle de domuzu savurdu ve zevkten dört köşe olan halkın tezahüratları altında, Deasy'yi bir krali-yet üyesine yaraşır bir şekilde rezil rüsva etti.

Gözdesinin başına gelen rezalet karşısında, Tui Tuli-fau'nun bozuntuya vermemekten başka yapacağı bir şey yoktu. Dağ gibi cüssesiyle hasırın üzerinde arkasına yas-lanıp devasa kahkahalarla sarsılıyordu.

Sepeli, domuzu ve şansölyeyi yere fırlatınca rüzgâr-üstü kıyısının sözcüsü leşi yerden kaldırdı. Domuz ba-caklarına isabet edip onu düşürünce Cornelius sözcü-nün ayağının dibinde buldu kendini. Halk ve askerler kahkahalar eşliğinde eğlenceye dahil oldu.

Nereye kaçarsa kaçsın uçan domuz eski hazine şan-sölyesini buluyor, önünü kesiyordu. Avokado ve palmiye ağaçlarının arasında korkak bir tavşan gibi kaçıyordu.

Kimse ona el sürmedi, onu dövenler kaçmasına izin veriyor ama kovalamaktan da vazgeçmiyordu ve biri onu yakalar yakalamaz domuz bir kez daha havada uçmaya başlıyordu.

Kovalamaca Broom Yolu'nun aşağısında sona erince Grief, tüccarları kraliyet hazinesine yönlendirdi ve günbatımına kadar bütün Fitu-Iva banknotları madenî parayla değiştirildi.

VIII

Bir adam alacakaranlığın yumuşak serinliğinde, bir ağaç kümesinin içinden *Cantani*'ye doğru kürek çekiyordu. Su sızdıran, terk edilmiş bir kanoydu bu, adam da ara sıra kanoya dolan suyu boşaltmak için duruyordu. *Cantani*'ye yanaşıp kendini acılar içinde küpeşteden güverteye çekince Kanakalar neşeyle kıkırdadı. Üstü başı dar-madağın ve pislik içindeydi, sersemlemiş görünüyordu.

"Sizinle biraz konuşabilir miyim Bay Grief?" diye sordu üzüntü ve alçakgönüllülükle.

"Rüzgâraltına otur, biraz uzağa," diye cevap verdi Grief. "Biraz daha uzağa, ha şöyle."

Cornelius küpeştenin üzerine oturdu ve başını iki elinin arasına aldı.

"Doğru," dedi. "Çöp yığını gibi kokuyorum. Başım patlayacakmış gibi ağrıyor. Boynum kırıldı galiba. Dişlerim sallanıyor. Kulaklarımda kovanlar dolusu arı vızıldıyor. Omurilik soğanım yerinden oynadı. Depremden ve vebadan çıktım, üzerime domuzlar yağdı." Durakladı, iç geçirdi ve inledi. "Korkunç bir ölümün resmi bu. Şairlerin bile hayal edemeyeceği türden. Sıçanlar tarafından yenmek, yağda kavrulmak veya halatla bağlanıp vahşi atlar tarafından iki taraftan çekilerek ikiye ayrılmak, bunların hepsi acı verir insana. Ama ölü bir domuzla öl-

düresiye dövölmek!" Bu düşöncenin dehşetiyle titredi. "Bu kesinlikle insanın tahayyöl gücünü aşılıyor."

Kaptan Boig kolayca işitilebilecek şekilde burnunu çekti, yelken bezinden iskemlesini rüzgârın estiğı yöne götürdü ve yeniden oturdu.

"Duyduğuma göre Yap'a gidiyormuşsunuz Bay Grief," diye konuşmaya devam etti Cornelius. "Sizden yakararak isteyeceğim iki şey var. Beni gideceğim yere kadar bırakır mısınız? Ve karaya ayak bastığınız gün reddettiğim o viskiden bir kadeh verir misiniz?"

Grief el cırparak siyah kamarotu çağırđı, ona sabun ve havlu getirmesini söyledi.

"Önce bir temizle kendini Cornelius," dedi. "Kamarot sana bir pantolon ve gömlek getirecek. Ha bu arada, yola çıkmadan önce cevap ver bakalım, nasıl oldu da hazinede senin bastığın kâğıt paradan daha fazla madeni para bulduk?"

"Bu serüven için yanımda getirdiğim kendi paramdı o."

"Tazminatı, diğör masrafları ve Tui Tulifau'nun kaybını senin hesabına yazmaya karar verdik," dedi Grief. "Böylece geri kalan para sana iade edilecek. Ama senin payından on şilin kesmemiz lazım."

"Ne için?"

"Ölü domuzların ağaçta yetiştiğini mi zannediyorsun? O domuzun bedeli olan on şilin senin hesabına yazıldı."

Cornelius başını eğip ürpertiyle rıza gösterdi.

"On beş veya yirmi şilinlik bir domuz kullanmadığınız için size minnettarım, inanın."

Jack London'ın genç yaşta tanıştığı Güney Denizleri'nde yaptığı yolculuklardan izler taşıyan **Güneşin Oğlu** ve **Güneşin Tüyleri** isimli bu iki öyküsü odağına David Grief'i alıyor.

Varlıklı işinsanı David Grief, zorbalar, korsanlar ve dolandırıcılarla tehlikeli bir oyun içinde. Grief'in kimi zaman ölümle burun buruna geldiği Polinezya ve Güney Pasifik'in tekinsiz sularında dalgalara meydan okurken peşinde olduğu tek bir şey var, o da macera. Denizin kötü adamlarını avlamanın hazzına bağımlı bu altın tenli milyoner için tropik maceralar, şehirde akan milyonlarla kıyaslanamayacak kadar değerli.

#kısaklasikler #amerikanklasikleri #deniz #macera #ticaret #tropik
#denizkanunlari

Kapak illüstrasyonu: Didem Dağbağı

canyayinlari.com | f | i | t canyayinlari

8,5 TL

ISBN 978-975-07-5264-3

9 789750 752643